

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2017

Spis treści:

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Lubawa S.A.....	3
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów Grupy Lubawa S.A.	5
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy Lubawa S.A.	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy Lubawa S.A.....	8
Informacje dodatkowe	10
– Polityka rachunkowości i inne informacje objaśniające.....	10
– Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	28

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Lubawa S.A.

Tytuł	Nota	Stan na	
		31-12-2017	31-12-2016
Aktywa			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	1	169 274	158 528
Aktywa niematerialne	2	54 986	54 447
Należności długoterminowe		73	77
Udzielone pożyczki		336	213
Nieruchomości inwestycyjne	5	9 970	10 126
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	3	1 286	1 403
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4	1 524	3 459
Razem Aktywa trwałe		237 449	228 253
Aktywa obrotowe			
Zapasy	6	78 867	66 186
Należności z tytułu dostaw i usług	7	55 123	56 400
Aktywa finansowe z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych		260	91
Pozostałe należności	7	6 315	6 098
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4	1 066	1 412
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8	2 485	2 471
Razem Aktywa obrotowe		144 116	132 658
RAZEM AKTYWA		381 565	360 911

Tytuł	Nota	Stan na	
		31-12-2017	31-12-2016
Kapitał własny i zobowiązania			
Kapitał własny			
Kapitał akcyjny	9	21 854	21 854
Inne skumulowane całkowite dochody	10	85	1 233
Zyski zatrzymane		188 740	185 825
Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej		210 679	208 912
Kapitały przypadające udziałom niekontrolującym		1 227	1 849
Razem kapitał własny		211 906	210 761
Zobowiązania			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i inne zobowiązania finansowe	11	19 119	22 751
Pozostałe zobowiązania	12	7 328	4 112
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	13	581	425
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	14 357	14 873
Razem zobowiązania długoterminowe		41 385	42 161
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty, pożyczki, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego i inne zobowiązania finansowe	11	63 838	51 761
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	12	39 321	41 234
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	257	346
Zobowiązania finansowe z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych		552	431
Pozostałe zobowiązania	12	18 880	9 463
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	13	4 831	4 598
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i inne obciążenia	14	595	156
Razem zobowiązania krótkoterminowe		128 274	107 989
Razem zobowiązania		169 659	150 150
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA		381 565	360 911

Ostrów Wielkopolski, 26 kwietnia 2018 roku

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania
finansowego

Prezes Zarządu

Jerzy Jaśkowiak - Główny Księgowy Grupy Kapitałowej

Marcin Kubica

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z Polityką rachunkowości i innymi informacjami objaśniającymi, które stanowią integralną część Skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów Grupy Lubawa S.A.

Tytuł	Nota	Za okres	
		od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Przychody ze sprzedaży	16	230 801	273 977
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	16	-180 377	-211 958
Wynik brutto ze sprzedaży		50 424	62 019
Koszty sprzedaży	17	-13 914	-11 815
Koszty ogólnego zarządu	17	-27 799	-27 952
Wynik netto na sprzedaży		8 711	22 252
Pozostałe przychody operacyjne	18	4 364	4 375
Pozostałe koszty operacyjne	19	-7 498	-7 557
Wynik z działalności operacyjnej		5 577	19 070
Przychody finansowe	20	2 530	626
Koszty finansowe	21	-3 618	-4 834
Udział w zysku jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności		-117	357
Wynik przed opodatkowaniem		4 372	15 219
Podatek dochodowy bieżący	22	-2 075	-2 923
Podatek dochodowy odroczony	22	25	-1 095
Wynik netto		2 322	11 201
Wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		2 915	12 128
Wynik przypadający udziałom niekontrolującym		-593	-927

Tytuł	Nota	Za okres	
		od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Inne całkowite dochody			
<i>Pozycje podlegające reklasyfikacji</i>			
Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych		-70	425
Wycena zabezpieczeń przepływów pieniężnych		-123	-142
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży		-703	712
Reklasyfikacja do wyniku bieżącego w związku ze sprzedażą instrumentów finansowych		-557	0
Podatek dochodowy		276	-189
Inne całkowite dochody za okres obrotowy netto		-1 177	806
ŁĄCZNE CAŁKOWITE DOCHODY		1 145	12 007
Suma całkowitych dochodów przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej		1 767	12 765
Suma całkowitych dochodów przypadająca udziałom niekontrolującym		-622	-758
Wynik netto na jedną akcję zwykłą (zł / akcję)	23	0,03	0,11
Rozwodniony wynik netto na jedną akcję zwykłą (zł / akcję)	23	0,02	0,08

Ostrów Wielkopolski, 26 kwietnia 2018 roku

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania
finansowego

Prezes Zarządu

Jerzy Jaśkowiak - Główny Księgowy Grupy Kapitałowej

Marcin Kubica

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z Polityką rachunkowości i innymi informacjami objaśniającymi, które stanowią integralną część Skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy Lubawa S.A.

Tytuł	Kapitał akcyjny	Inne skumulowane całkowite dochody	Zyski zatrzymane		Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
			Wynik bieżący i niepodzielony z lat ubiegłych	Inne zyski zatrzymane		
Stan na 1 stycznia 2017	21 854	1 233	5 953	179 872	1 849	210 761
Inne całkowite dochody		-1 148			-29	-1 177
Wynik bieżącego okresu			2 915		-593	2 322
Podział wyniku			-11 201	11 201		0
Stan na 31 grudnia 2017	21 854	85	-2 333	191 073	1 227	211 906
Stan na 1 stycznia 2016	21 854	596	-3 542	177 239	2 607	198 754
Inne całkowite dochody		637			169	806
Wynik bieżącego okresu			12 128		-927	11 201
Podział wyniku			-2 633	2 633		0
Stan na 31 grudnia 2016	21 854	1 233	5 953	179 872	1 849	210 761

Ostrów Wielkopolski, 26 kwietnia 2018 roku

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania
finansowego

Prezes Zarządu

Jerzy Jaškowiak - Główny Księgowy Grupy Kapitałowej

Marcin Kubica

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z Polityką rachunkowości i innymi informacjami objaśniającymi, które stanowią integralną część Skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy Lubawa S.A.

Tytuł	Za okres	
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Wynik przed opodatkowaniem	4 372	15 219
Korekty zysku brutto	1 201	8 503
Wynik z udziałów w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	117	-357
Amortyzacja	12 166	11 119
Zysk / (Strata) z tytułu różnic kursowych	-554	423
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 810	1 527
Wynik na sprzedaży i likwidacji aktywów niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych	280	248
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych	-526	0
Zmiana stanu rezerw	781	124
Zmiana stanu zapasów	-12 763	8 564
Zmiana stanu należności	-3 651	-11 116
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem kredytów i pożyczek	5 760	-98
Przepływy z tytułu podatku dochodowego	-1 140	-1 774
Wycena nieruchomości inwestycyjnych	-293	0
Inne korekty	-786	-157
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	5 573	23 722
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze zbycia i likwidacji aktywów niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	751	5 850
Wydatki na nabycie aktywów niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-19 839	-13 274
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych	1 551	0
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	-60	-72
Udzielone pożyczki	-130	-116
Dywidendy otrzymane	335	170
Inne wpływy inwestycyjne	0	1
Inne wydatki inwestycyjne	0	0
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-17 392	-7 441

Tytuł	Za okres	
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek	18 308	2 618
Spłata kredytów i pożyczek	-2 627	-12 426
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-6 311	-7 229
Odsetki zapłacone	-2 338	-1 796
Inne wpływy finansowe	5 916	0
Inne wydatki finansowe	-1 125	0
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	11 823	-18 833
Przepływy pieniężne netto razem	4	-2 552
Zyski / Straty z tytułu różnic kursowych z tytułu wyceny środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	10	166
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	14	-2 386
Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na początek okresu	2 471	4 857
Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na koniec okresu	2 485	2 471
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania:	308	193

Ostrów Wielkopolski, 26 kwietnia 2018 roku

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie sprawozdania finansowego

Jerzy Jaśkowiak - Główny Księgowy Grupy Kapitałowej

Prezes Zarządu

Marcin Kubica

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z Polityką rachunkowości i innymi informacjami objaśniającymi, które stanowią integralną część Skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Informacje dodatkowe

– Polityka rachunkowości i inne informacje objaśniające

A. Informacje ogólne

1. Nazwa, siedziba, przedmiot działalności gospodarczej

„LUBAWA” Spółka Akcyjna (Jednostka Dominująca, Spółka Dominująca) z siedzibą w Ostrowie Wielkopolskim przy ulicy Staroprzygodzkiej 117 jest spółką akcyjną zarejestrowaną pod numerem KRS 0000065741 w Rejestrze Przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Poznaniu dla Nowe Miasto i Wilda, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. „LUBAWA” S.A. została utworzona na czas nieoznaczony, działa na podstawie przepisów prawa polskiego, prowadzi działalność na terenie kraju. Spółka posiada numer identyfikacji podatkowej NIP 744-00-04-276 oraz numer statystyczny REGON 510349127.

Akcje Spółki „LUBAWA” S.A. są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW w Warszawie). Według klasyfikacji GPW w Warszawie, „LUBAWA” S.A. jest zaklasyfikowana do sektora „Przemysł lekki”.

Grupa Kapitałowa Lubawa S.A. („Grupa Kapitałowa”) składa się z Jednostki Dominującej i spółek zależnych.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej jest:

- *produkcja konfekcji technicznej i wyrobów gumowych,*
- *produkcja pozostałych wyrobów gdzie indziej niesklasyfikowana (produkcja parasoli reklamowych),*
- *wykańczanie wyrobów włókienniczych,*
- *produkcja gotowych wyrobów tekstylnych,*
- *produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych, gdzie indziej niesklasyfikowana,*
- *wykańczanie materiałów włókienniczych,*
- *produkcja konstrukcji metalowych i ich części,*
- *produkcja tkanin,*
- *sprzedaż hurtowa wyrobów tekstylnych,*
- *działalność w zakresie oprogramowania.*

2. Czas trwania działalności

Czas trwania działalności Spółki Dominującej oraz spółek zależnych (wchodzących do konsolidacji) za wyjątkiem Miranda Sp. z o.o. jest nieoznaczony. Miranda Sp. z o.o. utworzona została na czas określony do dnia 31 grudnia 2031 roku. Intencją Zarządu Jednostki Dominującej jest zmiana czasu jej istnienia na czas nieokreślony.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki Dominującej

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. skład Zarządu przedstawiał się następująco:

- **Marcin Kubica** - Prezes Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Spółki Dominującej w okresie objętym sprawozdaniem finansowym, do dnia 27.06.2017 r. był następujący:

- **Paweł Kois** – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Zygmunt Politowski** - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- **Janusz Cegła** - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- **Łukasz Litwin** - Sekretarz Rady Nadzorczej,
- **Paweł Litwin** - Członek Rady Nadzorczej.

W związku z wygaśnięciem kadencji Rady Nadzorczej, Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki Dominującej powołało na następną kadencję Radę Nadzorczą, która od 28.06.2017 r. pracuje w składzie:

- **Andrzej Kowalski** – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- **Paweł Kois** – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- **Paweł Litwin** - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- **Marcin Wielgus** – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- **Łukasz Litwin** - Członek Rady Nadzorczej,
- **Zygmunt Politowski** - Członek Rady Nadzorczej.

4. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej oraz walutą prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest złoty polski (PLN).

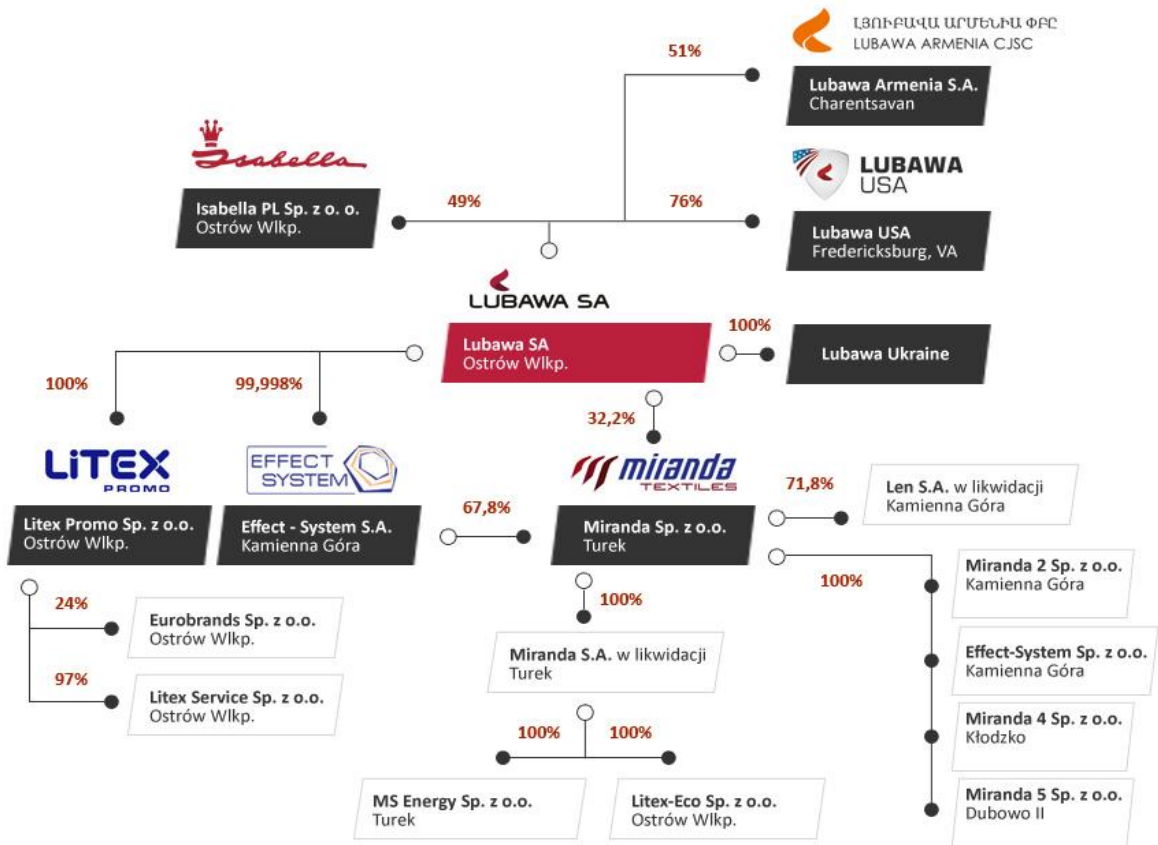
5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd Spółki dnia 26 kwietnia 2018 r.

6. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę w niezmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

7. Skład Grupy Kapitałowej Lubawa SA

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział bezpośredni Jednostki Dominującej w kapitale zakładowym	Udział pośredni	Udział procentowy posiadanych praw głosu	Metoda konsolidacji
Miranda Sp. z o.o.	Turek	Produkcja tkanin i dzianin	32,20%	67,80%	100,00%	pełna
MS Energy Sp. z o.o.	Turek	Usługi związane z utrzymaniem ruchu	0,00%	100,00%	100,00%	pełna
Miranda S.A. w likwidacji	Turek	Brak działalności	0,00%	100,00%	100,00%	pełna
Litex Promo Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Produkcja art. reklamowych	100,00%	0,00%	100,00%	pełna
Litex Service Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Usługi informatyczne	0,00%	97,00%	97,00%	pełna
Effect System S.A.	Kamienna Góra	Produkcja art. reklamowych	100,00%	0,00%	100,00%	pełna
Lubawa Armenia spółka akcyjna	Armenia, Czarencawan	Import, produkcja i sprzedaż wyrobów wojskowych	51,00%	0,00%	51,00%	pełna
Miranda 2 Sp. z o.o.	Kamienna Góra	Produkcja tkanin i dzianin	0,00%	100,00%	100,00%	pełna
Effect System Sp. z o.o.	Kamienna Góra	Produkcja tkanin i dzianin	0,00%	100,00%	100,00%	pełna
Eurobrands Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Dzierżawa majątku	0,00%	24,00%	24,00%	metoda praw własności
Isabella PL Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	49,00%	0,00%	49,00%	metoda praw własności
Len SA w likwidacji	Kamienna Góra	Brak działalności	0,00%	71,80%	82,10%	wyłączona z konsolidacji**
Litex - Eco Sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Działalność nie podjęta	0,00%	100,00%	100,00%	wyłączona z konsolidacji**
Lubawa USA	Wilmington	Pośrednictwo handlowe w sprzedaży wyrobów Lubawy SA	76,00%	0,00%	76,00%	pełna
Lubawa Ukraina sp. z o.o.	Kijów	przeprowadzenie procesu certyfikacji, dystrybucja i produkcja wyrobów z oferty emitenta	100,00%	0,00%	100,00%	wyłączona z konsolidacji**
Miranda 4 Sp. z o.o.	Kłodzko	Produkcja tkanin i dzianin	0,00%	100,00%	100,00%	wyłączona z konsolidacji**
Miranda 5 Sp. z o.o.	Dubowo II	Produkcja tkanin i dzianin	0,00%	100,00%	100,00%	wyłączona z konsolidacji**
Xingijang Uniforce - Lubawa Technology Co., Ltd. *	Xingijang Chiny	Produkcja i handel	49,00%	0,00%	49,00%	*

* Ze względu na wysokie ryzyko braku możliwości odzyskania poniesionych nakładów inwestycyjnych, udziały w Spółce Xingijang Uniforce - Lubawa Technology Co zostały objęte odpisami aktualizującymi w kwocie 3.323 tys. PLN.

** Spółki zależne wyłączone z konsolidacji:

- Len S.A. w likwidacji - spółka znajduje się w końcowej fazie likwidacji i nie prowadzi działalności,
- Litex - Eco Sp. z o.o. udział pośredni - spółka nie podjęła dotąd działalności, odstąpiono od konsolidacji ze względu na nieistotność,
- Miranda 4 Sp. z o.o. - udział pośredni - spółka nie podjęła dotąd działalności, odstąpiono od konsolidacji ze względu na nieistotność,
- Miranda 5 Sp. z o.o. - spółka nie podjęła dotąd działalności, odstąpiono od konsolidacji ze względu na nieistotność.
- Lubawa Ukraina sp. z o.o. – nowopowstała spółka nie podjęła dotąd działalności, odstąpiono od konsolidacji ze względu na nieistotność.

W okresie sprawozdawczym zmiany w składzie Grupy Kapitałowej nie wystąpiły.

B. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

1. Podstawy sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz interpretacjami wydanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zatwierdzonymi przez Unię Europejską, na mocy Rozporządzenia w sprawie MSSF (Komisja Europejska 1606/2002), zwanymi dalej „MSSF UE”.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komisję ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), zatwierdzone do stosowania w UE.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2017 Grupa zastosowała takie same zasady rachunkowości jak przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego za rok 2016, z wyjątkiem zmian do standardów i nowych standardów i interpretacji zatwierdzonych przez Unię Europejską dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 01.01.2017 roku.

W 2017 roku Grupa przyjęła wszystkie nowe i zatwierdzone standardy i interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i zatwierdzone do stosowania w UE, mające zastosowanie do prowadzonej przez nią działalności i obowiązujące w okresach sprawozdawczych od 01.01.2017 roku.

2. Wpływ nowych standardów i interpretacji na sprawozdanie finansowe Grupy

MSSF UE zawierają wszystkie Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi Interpretacje poza wymienionymi poniżej Standardami oraz Interpretacjami, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską oraz Standardami oraz Interpretacjami, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie weszły jeszcze w życie.

Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i zmian do standardów, które obowiązują dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 01.01.2018 roku.

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez UE, które nie weszły jeszcze w życie dla okresów rocznych kończących się w dniu 31 grudnia 2017 r.

- MSSF 15 *Przychody z umów z klientami oraz Zmiany do MSSF 15 Przychody z umów z klientami* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później,
- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe (2014)* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później,
- Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* z MSSF 4 *umowy ubezpieczeniowe* – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub później,

- KIMSF 22 *Transakcje w Obcej Walucie oraz Zaliczki* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 16 *Leasing* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub później,
- Zmiany do MSSF 2 (*Płatności na bazie akcji*) – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40 *Nieruchomości Inwestycyjne* – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2014-2016 – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. (za wyjątkiem zmian do MSSF 12 które obowiązują w stosunku do okresów rocznych zaczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później).

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSP, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE do stosowania

- Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 *Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe* oraz do MSR 28 *Jednostki Stowarzyszone*),
- MSSF 17 *Umowy Ubezpieczeniowe* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 *Niepewność Związana z Ujęciem Podatku Dochodowego* – obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach* – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2015-2017 – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia Pracownicze (Zmiany, Ograniczenia lub Rozliczenia Planu)* – obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później.

Wpływ nowych regulacji na przyszłe sprawozdania Grupy

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzone w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 „Przychody”, MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów. Standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami (główne wyjątki dotyczą umów leasingowych, instrumentów finansowych oraz umów ubezpieczeniowych). Zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w taki sposób, aby odzwierciedlić transfer towarów lub usług na rzecz

klientów w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia (tj. płatność), do którego Zarząd spodziewa się uzyskać prawo w zamian za towary lub usługi.

Zarząd przyjął do stosowania MSSF 15 począwszy od 1 stycznia 2018 roku z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej co oznacza, że skumulowany efekt zastosowania standardu po raz pierwszy ujęty winien być poprzez zyski zatrzymane. Przeprowadzono proces oceny wpływu zastosowania założeń nowego standardu na sprawozdanie finansowe. Analiza miała na celu identyfikację istotnych umów, które potencjalnie mogłyby zawierać elementy wpływające na moment rozpoznania przychodów oraz ich wysokość w danym okresie sprawozdawczym, w szczególności w odniesieniu do: umów długoterminowych, istotnych elementów finansowania, wynagrodzenia zmiennego, bonusów handlowych, kar, premii, przyszłych zobowiązań. Na podstawie przeprowadzonych analiz ocenia się, że w momencie początkowego zastosowania, tj. w okresie rozpoczynającym się 1 stycznia 2018 roku, MSSF 15 nie będzie miał istotnego wpływu na moment ujęcia i kwotę przychodów rozpoznanych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych. Zarząd szacuje prawdopodobieństwo wystąpienia bonusów czy premii dla klientów i rozpoznaje ich wartość na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Jednocześnie Zarząd ocenia, że nowy standard nie wpłynie na sposób prezentacji niektórych pozycji bilansowych oraz nie zwiększy zakresu ujawnień w sprawozdaniach finansowych zgodnie z wymaganiami standardu.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” jest standardem zastępującym MSR 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena”. MSSF 9 określa wymogi w zakresie ujmowania i wyceny, utraty wartości, zaprzestania ujmowania oraz rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena - MSSF 9 wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami. Zgodnie ze standardem aktywa finansowe klasyfikowane są do trzech grup: - aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej z możliwością ujmowania zmiany wyceny przez wynik, - aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej z możliwością ujmowania zmiany wyceny przez pozostałe całkowite dochody, - aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania strat w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych w odróżnieniu od stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych. Utrata wartości - MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o istniejące wymagania oparte na regułach zgodnie z MSR 39. Nowy model skutkuje również ujednoczeniem modelu utraty wartości o oczekiwane straty, który wymaga bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych. W szczególności, nowy standard wymaga, aby jednostki ujmowały oczekiwane straty kredytowe w momencie, kiedy instrumenty finansowe są ujmowane po raz pierwszy oraz ujmowały wszelkie oczekiwane straty z całego okresu życia instrumentów w szybszy niż dotychczas sposób.

Rachunkowość zabezpieczeń – MSSF 9 wprowadza zreformowany model rachunkowości zabezpieczeń z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.

Własne ryzyko kredytowe - MSSF 9 usuwa zmienność wyniku finansowego, powodowaną przez zmiany ryzyka kredytowego zobowiązań wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej. Ta zmiana oznacza, że zyski na zobowiązaniach spowodowane pogorszeniem własnego ryzyka kredytowego jednostki nie są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Zarząd podjął decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównywalnych, co oznacza, że dane za okres porównywalny prezentowane w sprawozdaniach finansowych roku 2018 nie będą korygowane w zakresie zmian wynikających z MSSF 9.

Jednocześnie nie zidentyfikowano istotnych wartości jako różnice pomiędzy zmianą wynikającą ze standardu a stosowanymi zasadami na bazie dotychczasowych przepisów.

Zarząd zaklasyfikował wszystkie posiadane instrumenty kapitałowe jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Wpływ z tytułu wyceny do wartości godziwej będzie ujmowany przez pozostałe całkowite dochody, odpis z tytułu utraty wartości będzie rozpoznawany w wyniku okresu, w przypadku zbycia danego instrumentu zysk/strata ze zbycia nie będzie przeklasyfikowany do wyniku a wartość ta rozpoznawana będzie przez pozostałe całkowite dochody.

Wartość przekwalifikowania instrumentów kapitałowych na moment sprzedaży w 2017 roku wyniosła 557 tys.

Dla należności handlowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie w zakresie ustalenia oczekiwanej utraty ich wartości będzie stosowała model uproszczony poprzez szacowanie oczekiwanej utraty wartości w całym okresie życia na bazie danych historycznych w zakresie opóźnień w zapłacie i na bazie tych danych tworzyła będzie odpisy aktualizujące wartość należności.

Szacowana dodatkowa wartość oczekiwanej utraty wartości wynikająca z wdrożenia standardu MSSF 9 na dzień 31.12.2017 roku wynosi 332 tys. PLN.

3. Polityka rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem następujących pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej:

- nieruchomości inwestycyjnych - wycenianych w wartości godziwej,
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży - wycenianych w wartości godziwej.

Przyjęte zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi przy opracowywaniu rocznego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku. Zmiany MSSF, które weszły w życie od 1 stycznia 2017 roku nie mają wpływu na bieżące i uprzednio wykazane wyniki finansowe oraz wartości kapitałów własnych.

Zasady (polityka) rachunkowości przedstawione poniżej stosowane były w odniesieniu do wszystkich okresów zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przez jednostki należące do Grupy.

Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są jednostki kontrolowane przez Jednostkę Dominującą. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych uwzględniane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym począwszy od dnia uzyskania nad nimi kontroli aż do momentu jej wygaśnięcia. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały ujednolicone z zasadami przyjętymi przez Grupę.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki gospodarcze, na których politykę operacyjną i finansową Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz ich nie kontroluje. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wyceniane są w sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, a w momencie początkowego ujęcia ujmowane są w cenie nabycia. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy w zyskach i stratach oraz innych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych (po ujednoczeniu stosowanych zasad rachunkowości), od momentu uzyskania znaczącego wpływu do momentu ich utraty. W przypadku, gdy udział Grupy w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej wartość bilansowa (z uwzględnieniem długoterminowych inwestycji) zostaje zredukowana do zera. Dalszych strat nie ujmuje się, za wyjątkiem strat wynikających z przyjęcia na siebie przez Grupę obowiązków lub z faktu dokonania płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

Korekty konsolidacyjne

Salda rozrachunków wewnętrznych pomiędzy jednostkami Grupy, transakcje zawierane w obrębie Grupy oraz wszelkie wynikające stąd niezrealizowane zyski lub straty, a także przychody oraz koszty Grupy są eliminowane przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Niezrealizowane zyski wynikające z transakcji z jednostkami stowarzyszonymi oraz współzależnymi są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania proporcjonalnie do wysokości udziału Grupy w tych jednostkach.

Niezrealizowane straty są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego na tej samej zasadzie co niezrealizowane zyski, ale wyłącznie w przypadku, gdy nie występują przesłanki wskazujące na utratę wartości.

Połączenia jednostek

Grupa ujmuje wartość firmy na dzień nabycia jako:

- wartość godziwą przekazanej zapłaty; powiększoną o
- ujętą wartość udziałów niekontrolujących w jednostce przejmowanej; powiększoną o wartość godziwą dotychczas posiadanych kapitałów w jednostce nabywanej, jeśli połączenie odbywa się etapami; pomniejszoną o
- ujętą wartość netto (wartość godziwą) nabytych identyfikowalnych aktywów oraz przejętych zobowiązań.

W sytuacji, gdy różnica przybiera wartość ujemną, Grupa ponownie ocenia poprawność identyfikacji nabytych aktywów i przejętych zobowiązań, a zysk na okazyjnym nabyciu jest ujmowany w zysku lub stracie bieżącego okresu na dzień przejęcia.

Wartość godziwa przekazanej zapłaty nie zawiera kwot związanych z rozliczeniem wcześniej istniejących powiązań. Kwoty te zasadniczo są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu. Koszty związane z nabyciem, inne niż odnoszące się do emisji instrumentów dłużnych lub kapitałowych, które Grupa ponosi w związku z połączeniem jednostek rozlicza się jako koszt okresu, w którym zostały poniesione. Zapłata warunkowa jest ujmowana w wartości godziwej na dzień nabycia. Jeśli zapłata warunkowa klasyfikowana jest jako składnik kapitału własnego, nie jest ponownie wyceniana, a jej rozliczenie jest ujęte w kapitałach. W innym przypadku późniejsze zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu. W sytuacji, kiedy jednostka przejmująca jest zobowiązana zastąpić programami płatności w formie akcji (nagrody zastępcze) nagrody przyznane pracownikom jednostki przejmowanej (nagrody u przejmowanego), które dotyczą świadczeń wykonanych w przeszłości, wówczas wartość rynkowa wszystkich lub części zastąpionych nagród jest ujmowana w przekazanej zapłacie. To ustalenie oparte jest na wartości rynkowej nagród zastępczych porównanych z wartością rynkową nagród u przejmowanego oraz na zakresie, w jakim nagrody zastępcze dotyczą świadczeń wykonanych w przeszłości i/lub przyszłości.

Transakcje w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach obcych w dniu dokonania transakcji ujmowane są w walucie funkcjonalnej Grupy z zastosowaniem kursu walut z dnia zawarcia transakcji. Pozycje pieniężne aktywów i zobowiązań wyrażone w walucie obcej są przeliczane na koniec okresu sprawozdawczego według średniego kursu NBP dla danej waluty ogłoszonego na ten dzień. Różnice kursowe wynikające z wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych na koniec okresu sprawozdawczego stanowią różnice pomiędzy wyceną według zamortyzowanego kosztu w walucie funkcjonalnej na początku roku sprawozdawczego, skorygowaną o naliczone odsetki i dokonane płatności w trakcie roku sprawozdawczego, a wartością według zamortyzowanego kosztu w walucie obcej przeliczonego według średniego kursu NBP na koniec roku sprawozdawczego.

Niepieniężne pozycje bilansowe wyrażone w walucie obcej wyceniane według wartości godziwej są przeliczane według średniego kursu NBP (lub innego banku w przypadku innej waluty funkcjonalnej) obowiązującego na dzień szacowania wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej Grupa przelicza używając kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji. Różnice kursowe z przeliczenia ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu, z wyjątkiem różnic powstających na przeliczeniu instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży, zobowiązań finansowych wyznaczonych jako zabezpieczenie udziału w aktywach netto w jednostce działającej za granicą, które są efektywne, oraz kwalifikowanych zabezpieczeń przepływów pieniężnych, które Grupa ujmuje jako inne całkowite dochody.

Instrumenty finansowe inne niż instrumenty pochodne

Pożyczki, należności i depozyty ujmowane są w dacie powstania. Wszystkie pozostałe aktywa finansowe (w tym aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy) są ujmowane w dniu dokonania transakcji, który jest dniem, gdy Grupa staje się stroną wzajemnego zobowiązania dotyczącego danego instrumentu finansowego. Grupa zaprzestaje ujmować składnik aktywów finansowych w momencie wygaśnięcia praw wynikających z umowy do otrzymywania przepływów

pieniężnych z tego składnika aktywów lub od momentu, kiedy prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z aktywa finansowego są przekazywane w transakcji przenoszącej zasadniczo wszystkie znaczące ryzyka i korzyści wynikające z ich własności. Każdy udział w przekazywanym składniku aktywów finansowych, który jest utworzony lub pozostaje w posiadaniu Grupy jest traktowany jako składnik aktywów lub zobowiązanie. Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się ze sobą i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, wyłącznie, jeśli Grupa posiada ważny prawnie tytuł do kompensaty określonych aktywów i zobowiązań finansowych lub zamierza rozliczyć daną transakcję w wartości netto poddanych kompensacie składników aktywów i zobowiązań finansowych lub zamierza jednocześnie podlegające kompensacie aktywa finansowe zrealizować, a zobowiązania finansowe rozliczyć. Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe, inne niż pochodne aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Kapitał własny

Akcje zwykłe ujmuje się w kapitale własnym. Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji zwykłych, skorygowane o wpływ podatków, pomniejszają wartość kapitału.

Rzeczowe aktywa trwałe

– Ujęcie oraz wycena

Składniki rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w księgach w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Cena nabycia obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem składnika majątku. Koszty wytworzenia aktywów we własnym zakresie obejmują koszty materiałów, wynagrodzeń bezpośrednich oraz inne koszty bezpośrednio związane z doprowadzeniem składnika aktywów do stanu zdadnego do używania. Koszt wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie obejmuje ogół kosztów poniesionych w okresie jego budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia poniesionych do dnia przyjęcia takiego składnika majątkowego do używania (lub do końca okresu sprawozdawczego, jeśli składnik nie został jeszcze oddany do używania). Koszt wytworzenia obejmuje również w przypadkach, gdy jest to wymagane, szacunek kosztów demontażu i usunięcia składników rzeczowych aktywów trwałych oraz koszty renowacji miejsca, w którym będzie się on znajdował. Cena nabycia może być również korygowana o przeniesione z kapitałów zyski lub straty z transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące zakupów rzeczowych aktywów trwałych w walucie obcej. Zakupione oprogramowanie, które jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania związanego z nim urządzenia jest aktywowane jako część tego urządzenia. W przypadku, gdy określony składnik rzeczowych aktywów trwałych składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako odrębne składniki aktywów. Zysk lub stratę ze zbycia składnika rzeczowych aktywów określa się na podstawie porównania przychodów ze zbycia z wartością bilansową zbytych aktywów i ujmuje się je w kwocie netto w zysku lub stracie bieżącego okresu w pozycji pozostałe przychody lub pozostałe koszty.

– **Nakłady ponoszone w terminie późniejszym**

Kapitalizowaniu podlegają poniesione w późniejszym okresie koszty wymienianych części składnika rzeczowych aktywów trwałych, które można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że Grupa osiągnie dodatkowe korzyści ekonomiczne związane z wymienianymi składnikami rzeczowych aktywów trwałych. Wartość bilansowa usuniętych części składnika rzeczowych aktywów trwałych jest wyłączana z ksiąg. Nakłady ponoszone w związku z bieżącym utrzymaniem składników rzeczowych aktywów trwałych są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie poniesienia.

– **Amortyzacja**

Wysokość odpisów amortyzacyjnych ustala się w oparciu o okres ekonomicznej użyteczności oraz cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów, pomniejszoną o jego wartość rezydualną. Grupa ocenia również okres użytkowania istotnych elementów poszczególnych składników aktywów i, jeśli okres użytkowania elementu jest inny niż okres użytkowania pozostałej części składnika aktywów, element ten amortyzowany jest osobno. Koszt amortyzacji ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu z zastosowaniem metody liniowej w odniesieniu do oszacowanego przez Grupa okresu użytkowania każdego elementu składnika rzeczowych aktywów trwałych. Składniki aktywów użytkowanych na podstawie umowy leasingu lub innej umowy o podobnych charakterze amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres trwania umowy leasingu lub okres użytkowania, chyba że Grupa posiada wystarczającą pewność, że uzyska tytuł własności przed upływem okresu leasingu. Grunty nie są amortyzowane. W sprawozdaniu finansowym za okres sprawozdawczy i okresy porównawcze, Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii rzeczowych aktywów trwałych:

- a) Budynki 300- 480 m-cy,
- b) Urządzenia techniczne i maszyny 12 – 120 m-cy,
- c) Środki transportu 12 – 96 m-cy,
- d) Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 12 – 60 m-cy,

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych rzeczowych aktywów trwałych jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i, w uzasadnionych przypadkach, korygowana.

Aktywa niematerialne

– **Wartość firmy**

Wartość firmy, która powstaje w związku z przejściem jednostek zależnych jest ujmowana jako składnik wartości niematerialnych.

Wycena po początkowym ujęciu:

Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

– **Badania i rozwój**

Wydatki poniesione na etapie prac badawczych z zamiarem pozyskania nowej wiedzy naukowej lub technicznej ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszanego produktu podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest

---

ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych. Koszty podlegające kapitalizowaniu zawierają: koszty materiałów, wynagrodzenia pracowników bezpośrednio zaangażowanych w prace rozwojowe, uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem składnika wartości niematerialnych oraz aktywowane koszty finansowania zewnętrznego. Pozostałe koszty prac rozwojowych ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia. Koszty prac rozwojowych podlegające aktywowaniu ujmowane są jako wartości niematerialne w oparciu o ich koszt wytworzenia pomniejszoną o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

– **Pozostałe wartości niematerialne**

Pozostałe wartości niematerialne nabyte przez Grupę o określonym okresie użyteczności ekonomicznej wykazywane są w oparciu o ich cenę nabycia, pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości.

– **Nakłady poniesione w terminie późniejszym**

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady, w tym nakłady na wytworzone we własnym zakresie: znaki towarowe, wartość firmy i marka są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie poniesienia.

– **Amortyzacja**

Odpisy amortyzacyjne oblicza się w oparciu o okres ekonomicznej użyteczności oraz cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów, pomniejszoną o jego wartość rezydualną. Koszt amortyzacji ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu z zastosowaniem metody liniowej w odniesieniu do oszacowanego przez Grupę okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych, innego niż wartość firmy, od momentu stwierdzenia jego przydatności do użytkowania. W sprawozdaniu finansowym za okres bieżący i okresy porównawcze, Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

a) Licencje	60 - 120 m-cy,
b) Prawa autorskie	60 m-cy,
c) Know-How	60 m-cy,
d) Koszty prac rozwojowych	60- 180 m-cy,

Poprawność stosowanych okresów użytkowania, metod amortyzacji oraz wartości rezydualnych wartości niematerialnych jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w uzasadnionych przypadkach korygowana.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne są utrzymywane w celu uzyskiwania przychodów z tytułu najmu, z tytułu wzrostu ich wartości lub z obu przyczyn. Nieruchomości inwestycyjne nie są przeznaczone do sprzedaży w ramach normalnej działalności jednostki ani w celu wykorzystywania w procesie produkcyjnym, dostawach dóbr i usług ani w celach administracyjnych. Nieruchomości inwestycyjne, w momencie początkowego ujęcia, wyceniane są w cenie nabycia, a przy kolejnej wycenie w wartości godziwej. Wszelkie zyski i straty powstałe ze zmiany wartości godziwej ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Cena nabycia obejmuje cenę zakupu składnika majątku oraz koszty

bezpośrednio związane z zakupem nieruchomości inwestycyjnej. Koszt wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej obejmuje koszty materiałów oraz koszty wynagrodzeń pracowników bezpośrednio zaangażowanych w jego wytworzenie oraz inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem nieruchomości inwestycyjnej do działalności zamierzonego przeznaczenia, a także koszty finansowania zewnętrznego. Jeżeli zmienia się sposób wykorzystania nieruchomości i z nieruchomości inwestycyjnej staje się nieruchomością zajmowaną przez właściciela, jest ona przeklasyfikowana do rzeczowych aktywów trwałych, a jej wartość godziwa na dzień przeniesienia staje się kosztem założonym dla celów przyszłego ujmowania.

Składniki rzeczowych aktywów trwałych użytkowane na podstawie umów leasingu

Umowy leasingowe, w ramach których Grupa ponosi praktycznie całość ryzyka oraz czerpie praktycznie wszystkie korzyści wynikające z posiadania składników rzeczowych aktywów trwałych klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego. Aktywa nabyte w drodze leasingu finansowego są wykazywane początkowo w wartości godziwej lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa, a następnie pomniejszane o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Zapasy

Składniki zapasów wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia nie wyższych od możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Wartość stanu zapasów ustala się z zastosowaniem metody pierwsze weszło, pierwsze wyszło. Cena nabycia obejmuje cenę zakupu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu. W przypadku wyrobów gotowych i produkcji w toku, koszty zawierają odpowiednią część pośrednich kosztów produkcji, wyliczoną przy założeniu normalnego wykorzystaniu zdolności produkcyjnych. Możliwa do uzyskania cena sprzedaży netto jest różnicą pomiędzy szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami ukończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów

– Aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki świadczące o utracie wartości składników aktywów finansowych innych niż wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Uznaje się, że składnik aktywów finansowych utracił wartość, gdy po jego początkowym ujęciu pojawiły się obiektywne przesłanki wystąpienia zdarzenia mogącego mieć negatywny, wiarygodnie oszacowany wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym składnikiem aktywów. Do obiektywnych przesłanek utraty wartości aktywów finansowych (w tym instrumentów kapitałowych) zalicza się niespłacenie albo zaleganie w spłacie długu przez dłużnika, restrukturyzację długu dłużnika, na którą Grupa wyraziła zgodę ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych dłużnika, a której w innym wypadku Grupa by nie udzieliła, okoliczności świadczące o wysokim poziomie prawdopodobieństwa bankructwa dłużnika lub emitenta, niepomyślnie zmiany w saldzie płatności od dłużników i emitentów w ramach Grupy, warunki ekonomiczne sprzyjające naruszeniu warunków umowy, zanik

aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych. Ponadto, w przypadku inwestycji w instrumenty kapitałowe, za obiektywną przesłankę utraty wartości aktywów finansowych uważa się znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej takiej inwestycji poniżej ceny jej nabycia.

– **Aktywa niefinansowe**

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych, innych niż nieruchomości inwestycyjne, zapasy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego poddawana jest ocenie na koniec każdego okresu sprawozdawczego w celu stwierdzenia, czy występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek Grupa dokonuje szacunku wartości odzyskiwalnej poszczególnych aktywów. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się jeśli wartość księgowa składnika aktywów lub związanego z nim ośrodka wypracowującego środki pieniężne (OWSP) przekracza jego szacowaną wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna aktywów lub OWSP definiowana jest jako większa z ich wartości netto możliwej do uzyskania ze sprzedaży oraz ich wartości użytkowej. Przy szacowaniu wartości użytkowej przyszłe przepływy pieniężne dyskontowane są przy użyciu stopy procentowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualną rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz czynniki ryzyka charakterystyczne dla danego składnika aktywów lub OWSP. Dla celów przeprowadzania testów na utratę wartości, aktywa grupuje się do najmniejszych możliwych do określenia zespołów aktywów generujących wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależnie od innych aktywów lub OWSP. Grupa dokonuje oceny utraty wartości firmy grupując ośrodki wypracowujące środki pieniężne tak, aby szczebel organizacji, nie wyższy niż wyodrębniony segment operacyjny, na którym przeprowadza się tę ocenę odzwierciedlał najniższy szczebel organizacji, na którym Grupa monitoruje wartość firmy dla potrzeb wewnętrznych. Odpisy z tytułu utraty wartości są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu. Odpisy z tytułu utraty wartości ujęte w poprzednich okresach, są poddawane na koniec każdego okresu sprawozdawczego ocenie, czy zaszły przesłanki wskazujące na zmniejszenie utraty wartości lub jej całkowite odwrócenie. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest odwracany, jeżeli zmieniły się szacunki zastosowane do określenia wartości odzyskiwanej. Odpis z tytułu utraty wartości odwracany jest tylko do wysokości wartości początkowej składnika aktywów pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, jaka byłaby wykazana w sytuacji, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został ujęty.

Świadczenia pracownicze

Program określonych świadczeń to program świadczeń po okresie zatrudnienia inny niż program określonych składek. Zobowiązanie netto Grupa z tytułu programu określonych świadczeń jest szacowane osobno dla każdego planu poprzez ustalenie wartości przyszłych świadczeń, do których pracownicy nabyli prawo świadcząc pracę w bieżącym okresie oraz w okresach poprzednich. Takie świadczenia dyskontuje się w celu ustalenia ich wartości bieżącej. Wszelkie nieujęte koszty przeszłego zatrudnienia oraz wartość godziwa aktywów programu są odejmowane. Stopę dyskontową ustala się na podstawie występujących na koniec okresu sprawozdawczego stóp zwrotu z wysoko ocenianych obligacji przedsiębiorstw, które mają termin wykupu zbliżony do terminu realizacji zobowiązań Grupy oraz są denominowane w tej samej walucie, w której oczekuje się płatności świadczeń. Wycena świadczeń jest dokonywana corocznie przez wykwalifikowanego aktuarusza przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Grupa ujmuje wszelkie zyski i straty aktuarialne wynikające z programów określonych świadczeń w innych całkowitych dochodach, a wszystkie koszty

związane z programami określonych świadczeń w kosztach osobowych w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu krótkoterminowych świadczeń pracowniczych są wyceniane bez uwzględnienia dyskonta i są odnoszone w koszty w okresie wykonania świadczenia. Grupa ujmuje zobowiązanie w ciężar kosztów w wysokości przewidzianych płatności dla pracowników z tytułu krótkoterminowych premii pieniężnych lub planów podziału zysku, jeśli na Grupie ciąży prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek takich wypłat z tytułu świadczonej pracy przez pracowników w przeszłości, a zobowiązanie to może zostać wiarygodnie oszacowane.

Rezerwy

Rezerwy ujmuje się, gdy na Grupie ciąży wynikający z przeszłych zdarzeń obecny prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek, którego wartość można wiarygodnie oszacować i prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku wiązać się będzie z wypływem korzyści ekonomicznych. Rezerwy są ustalane poprzez dyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą, rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Odwracanie dyskonta ujmowane jest jako koszt finansowy.

Przychody

– Sprzedaż wyrobów gotowych/towarów

Przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych/towarów w toku zwykłej działalności wyceniane są w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty, pomniejszonej o wartość zwrotów, opustów i rabatów. Przychody są ujmowane wtedy, gdy istnieje przekonujący dowód, zazwyczaj w postaci wykonanej umowy sprzedaży, świadczący o przeniesieniu zasadniczo całego ryzyka i korzyści na klienta, istnieje wysokie prawdopodobieństwo otrzymania zapłaty, poniesione koszty oraz prawdopodobieństwo zwrotu można wiarygodnie oszacować, nie występuje trwałe zaangażowanie w zarządzanie wyrobami gotowymi/towarami, a kwotę przychodu można wiarygodnie wycenić. Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo przyznania rabatów, których kwotę można wiarygodnie wycenić, wówczas rabat ujmowany jest jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży z chwilą ich ujęcia. Moment przeniesienia ryzyka i korzyści jest różny i zależy od indywidualnych warunków kontraktu.

– Świadczenie usług

Przychody ze świadczenia usług są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu w proporcji do stopnia wykonania świadczenia na dzień sprawozdawczy. Stopień wykonania świadczenia jest oceniany poprzez obmiar wykonanych prac.

– Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe obejmują przychody odsetkowe związane z zainwestowanymi przez Grupę środkami (w tym od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży), należne dywidendy, zyski ze zbycia aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski ze zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych przez wynik finansowy, zyski z wyceny do wartości godziwej nabytych wcześniej udziałów w jednostce przejmowanej, zyski związane z instrumentami

zabezpieczającymi, które ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Przychody odsetkowe ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu zgodnie z zasadą memoriału, z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Dywidendę ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu na dzień, kiedy Grupa nabywa prawo do jej otrzymania. Koszty finansowe obejmują koszty odsetkowe związane z finansowaniem zewnętrznym, odwracanie dyskonta od ujętych rezerw i płatności warunkowych, straty na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, dywidendy z uprzywilejowanych udziałów zaklasyfikowanych do zobowiązań, straty ze zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (innych niż należności handlowe) oraz straty na instrumentach zabezpieczających, które ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu. Koszty finansowania zewnętrznego nie dające się bezpośrednio przypisać do nabycia, wytworzenia, budowy lub produkcji określonych aktywów są ujmowane w zysku lub stracie bieżącego okresu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty z tytułu różnic kursowych wykazuje się w kwocie netto jako przychody finansowe lub koszty finansowe, zależnie od ich łącznej pozycji netto.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujmowany jest w zysku lub stracie bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy dotyczy połączenia jednostek oraz pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym lub jako inne całkowite dochody. Podatek bieżący jest to oczekiwana kwota zobowiązań lub należności z tytułu podatku od dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalona z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień sprawozdawczy oraz korekty zobowiązania podatkowego dotyczącego lat poprzednich. Zobowiązanie z tytułu podatku bieżącego obejmuje również wszelkie zobowiązania podatkowe będące efektem wypłaty dywidendy. Podatek odroczony ujmuje się w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań i ich wartością ustalaną dla celów podatkowych.

Podatek odroczony jest wyceniany z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane wtedy, gdy przejściowe różnice odwrócą się, przy tym za podstawę przyjmowane są przepisy podatkowe obowiązujące prawnie lub faktycznie do dnia sprawozdawczego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane, jeżeli Grupa posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensaty bieżących zobowiązań i aktywów podatkowych i pod warunkiem, że aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tą samą władzę podatkową na tego samego podatnika lub na różnych podatników, którzy zamierzają rozliczyć zobowiązania i należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować należności i rozliczyć zobowiązanie. Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, służący przeniesieniu nierozliczonej straty podatkowej, niewykorzystanej ulgi podatkowej oraz ujemnymi różnicami przejściowymi, ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich odpisanie. Aktywa z tytułu podatku odroczonego

podlegają ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

Zysk na jedną akcję

Grupa prezentuje podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję dla akcji zwykłych. Podstawowy zysk na jedną akcję jest wyliczany przez podzielenie zysku lub straty przypadającej posiadaczom akcji zwykłych przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych w roku, skorygowaną o posiadane przez Grupę akcje własne. Rozwodniony zysk na jedną akcję jest wyliczany przez podzielenie skorygowanego zysku lub straty przypadającej dla posiadaczy akcji zwykłych przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych skorygowaną o posiadane akcje własne oraz o efekty rozwadniające potencjalnych akcji.

Raportowanie segmentów działalności

Segment operacyjny jest częścią Grupy zaangażowaną w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami Grupy. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez zarząd Jednostki Dominującej, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności, przy czym dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie. Wyniki operacyjne każdego segmentu, które są raportowane do organu odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, obejmują zarówno pozycje, które mogą zostać bezpośrednio przypisane do danego segmentu, jak i te mogące być przypisane pośrednio, na podstawie uzasadnionych przesłanek. Pozycje nieprzyporządkowane dotyczą głównie aktywów wspólnych (korporacyjnych) (głównie dotyczące zarządu jednostki), kosztów związanych z siedzibą jednostki, aktywów i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego. Wydatki inwestycyjne segmentu to całkowite koszty poniesione w ciągu roku na zakup rzeczowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, z wyłączeniem wartości firmy.

4. Istotne osądy i oszacowania

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu osądów, szacunków i założeń, wpływających na stosowanie przyjętych zasad rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów, których rzeczywiste wartości mogą różnić się od wartości szacowanych. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiany szacunków księgowych są ujęte prospektywnie począwszy od okresu, w którym dokonano zmiany szacunku. Szacunki, które mają najbardziej istotny wpływ na wartości ujęte w sprawozdaniu finansowym, dotyczą:

- wartości aktywów długoterminowych -- oszacowanie wartości odzyskiwalnej aktywów długoterminowych oparte jest o istotne założenia i oszacowania, w szczególności w odniesieniu do wysokości przyszłych przepływów pieniężnych oraz przyjętej stopy dyskonta i wymaga od kierownictwa znacznego poziomu osądu,
- zapasów - ze względu na nieregularny popyt na część produktów Grupy Kapitałowej, produkcję pod specyficzne zamówienia klientów, istnieje ryzyko, że istotna wartość księgowa zapasów nie zostanie wykorzystana w przyszłości przez Grupę i w związku z tym powinna zostać objęta odpisem aktualizującym. Oszacowanie odpisów aktualizujących zawiera istotny

element osądu Kierownictwa Grupy, co do możliwości wykorzystania istniejących zapasów w przyszłości, w szczególności w produkcji wyrobów, na które nie złożono zamówień zarówno w bieżącym, jak i poprzednim roku obrotowym („zapasy wolnorotujące”).

Dokonywane szacunki, które związane są z ryzykiem wystąpienia istotnych korekt w sprawozdaniu finansowym za kolejny okres sprawozdawczy dotyczą także:

- nieruchomości inwestycyjnych,
- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży,
- odpisów aktualizujących należności.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Rzeczowe aktywa trwałe

Zmiana wartości rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2017 roku							
Wartość brutto	11 806	81 510	89 620	4 847	8 113	11 372	207 269
Umorzenie	-266	-13 852	-28 629	-2 338	-1 920	-4	-47 009
Odpisy z tytułu utraty wartości	-667	0	0	0	-36	-1 028	-1 731
Wartość księgowa netto	10 873	67 658	60 991	2 509	6 157	10 340	158 528
Zmiany w 2017 roku							
zakup	0	8 274	6 608	725	759	5 917	22 282
przyjęcie w leasing finansowy	0	0	0	330	0	0	330
przeklasyfikowanie	0	0	0	0	0	-140	-140
wartość brutto sprzedaży / likwidacji	0	-6	-643	-2	-651	-54	-1 356
amortyzacja	0	-1 968	-7 101	-671	-568	0	-10 309
sprzedaż / likwidacja - umorzenie	0	2	406	1	265	0	673
różnice z przeliczenia	-17	-635	-39	-6	-38	0	-735
Stan na 31 grudnia 2017 roku							
Wartość brutto	11 789	89 143	95 546	5 894	8 183	17 094	227 649
Umorzenie	-266	-15 818	-35 324	-3 009	-2 224	-4	-56 644
Odpisy z tytułu utraty wartości	-667	0	0	0	-36	-1 028	-1 731
Wartość księgowa netto	10 856	73 326	60 222	2 885	5 923	16 063	169 274

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2016 roku							
Wartość brutto	11 616	79 115	81 607	4 790	7 432	10 575	195 135
Umorzenie	-266	-11 973	-22 663	-2 031	-1 407	-4	-38 344
Odpisy z tytułu utraty wartości	-667	0	0	0	-36	-1 028	-1 731
Wartość księgowa netto	10 683	67 142	58 944	2 759	5 989	9 543	155 060
Zmiany w 2016 roku							
zakup	181	2 056	4 018	540	428	4 326	11 550
przeklasyfikowanie	0	0	5 640	672	402	0	6 714
wartość brutto sprzedaży / likwidacji	0	0	-1 697	-1 159	-142	-3 529	-6 527
amortyzacja	0	-1 879	-6 617	-625	-533	0	-9 654
sprzedaż / likwidacja - umorzenie	0	0	651	318	20	0	989
różnice z przeliczenia	9	339	52	4	-7	0	397
Stan na 31 grudnia 2016 roku							
Wartość brutto	11 806	81 510	89 619	4 847	8 114	11 372	207 268
Umorzenie	-266	-13 852	-28 629	-2 338	-1 920	-4	-47 009
Odpisy z tytułu utraty wartości	-667	0	0	0	-36	-1 028	-1 731
Wartość księgowa netto	10 873	67 658	60 990	2 509	6 158	10 340	158 528

Zabezpieczenia na rzeczowych aktywach trwałych wymienione zostały w nocie nr 11.1. Zabezpieczenia dotyczą zaciągniętych kredytów, inne zabezpieczenia na majątku nie występują. Na dzień bilansowy Grupa Kapitałowa nie posiada przyszłych zobowiązań z tytułu zakupu środków trwałych.

Jak opisano w punkcie 1 oraz 2 Not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, Grupa zidentyfikowała przesłanki świadczące o możliwości utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, w tym, przede wszystkim fakt, że wartość aktywów netto wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 r. przekracza ich wartość rynkową wynikającą z kapitalizacji Jednostki dominującej.

2. Aktywa niematerialne

Zmiana wartości aktywów niematerialnych

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawa autorskie	Licencje na oprogramowanie	Know How	Relacje z klientami	Aktywa niematerialne w budowie	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2017 roku							
Wartość brutto	14 041	40 642	5 572	296	800	1 886	63 237
Umorzenie	-5 331	-172	-2 698	-48	-467	-74	-8 790
Wartość księgowa netto	8 710	40 470	2 874	248	333	1 812	54 447
Zmiany w 2017 roku							
Zakup / Przesunięcie / Ujawnienie	1 135	0	237	60	0	1 011	2 443
Wartość brutto sprzedaży / likwidacji	0	-19	-2	0	0	0	-21
Amortyzacja	-1 158	-29	-490	-90	-80	0	-1 847
Sprzedaż / likwidacja - umorzenie	0	0	2	0	0	-18	-16
różnice z przeliczenia	0	-18	-2	0	0	0	-20
Stan na 31 grudnia 2017 roku							
Wartość brutto	15 176	40 606	5 804	356	800	2 897	65 639
Umorzenie	-6 489	-203	-3 185	-137	-547	-92	-10 653
Wartość księgowa netto	8 687	40 403	2 619	219	253	2 805	54 986

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawa autorskie	Licencje na oprogramowanie	Know How	Relacje z klientami	Aktywa niematerialne w budowie	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2016 roku							
Wartość brutto	12 574	40 632	5 398	296	800	2 457	62 157
Umorzenie	-4 323	-140	-2 247	-18	-387	0	-7 115
Wartość księgowa netto	8 251	40 492	3 151	278	413	2 457	55 042
Zmiany w 2016 roku							
Zakup / Przesunięcie / Ujawnienie	1 467	0	193	0	0	-571	1 089
Wartość brutto sprzedaży / likwidacji	0	0	-19	0	0	0	-19
Amortyzacja	-1 008	-32	-457	-30	-80	0	-1 607
Sprzedaż / likwidacja - umorzenie	0	0	6	0	0	-74	-68
różnice z przeliczenia	0	10	0	0	0	0	10
Stan na 31 grudnia 2016 roku							
Wartość brutto	14 041	40 642	5 572	296	800	1 886	63 237
Umorzenie	-5 331	-172	-2 698	-48	-467	-74	-8 790
Wartość księgowa netto	8 710	40 470	2 874	248	333	1 812	54 447

W Grupie istnieją następujące wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania:

- znak towarowy „Litex Promo” o wartości księgowej 20.000 tys. złotych,
- znak towarowy „Miranda” o wartości księgowej 20.300 tys. PLN.

Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości w odniesieniu do znaków towarowych o nieokreślonym okresie użyteczności wymienionych powyżej wg stanu na 31.12.2017 za pomocą metody zwolnienia z opłat licencyjnych.

Metoda ta polega na określeniu bieżącej wartości przyszłych korzyści ekonomicznych będących wynikiem posiadania praw do znaku towarowego. Metoda ta opiera się na założeniu, że korzyści wynikające z posiadania znaku towarowego są równe kosztom, jakie musiałby ponieść dany podmiot gdyby nie posiadał praw do znaku, a jedynie użytkował go na podstawie umowy licencyjnej według obowiązujących na rynku stawek. Sposobem na ustalenie rynkowego poziomu opłaty licencyjnej jest wyznaczenie prognozy sprzedaży produktów oznaczonych wycenianym znakiem towarowym oraz wyznaczenie stawki opłaty licencyjnej za użytkowanie tego znaku. Stawka opłaty licencyjnej wyznaczana jest na podstawie analizy umów dotyczących dzierżawy znaków towarowych stosowanych pomiędzy niepowiązаныmi stronami w obrębie porównywalnego segmentu rynku.

Testy przeprowadzono w oparciu o projekcje finansowe na lata 2018-2023, zakładając brak wzrostu po okresie prognozy. W celu wyznaczenia wybranych parametrów projekcji wykorzystano dane historyczne za rok 2017 oraz zatwierdzone przez Grupę plany na lata 2018-2023.

Podstawowe założenia:

• Wzrost przychodów w latach 2018-2023	-	2,0-2,5 %
• Wzrost EBITDA	-	8,0-9,0 %
• Stopa wolna od ryzyka	-	3,3 %
• Premia za ryzyko rynkowe	-	6,0 %
• Beta odlewarowana	-	0,80
• Współczynnik D/E	-	0,18
• Beta zalewarowana	-	0,91
• Marża	-	1,5%
• Koszt długu	-	3,5%

Jako stopę dyskontową przyjęto średni ważony koszt kapitału – WACC oraz premię z tytułu aktywów niematerialnych (łącznie 7,9%).

W wyniku przeprowadzonej analizy potwierdzono brak konieczności dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Kolejne testy zaplanowano na dzień 31 grudnia 2018 r.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych.

Na koniec okresu sprawozdawczego Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składników aktywów trwałych. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zidentyfikowano przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów”. W ramach powyższych testów zastosowano stopy dyskontowe w wysokości 7,9%. Stopa wzrostu po okresie prognozy 2,5 %.

Testy nie wykazały utraty wartości aktywów.

Analiza wrażliwości:

Wpływ zmiany stopy dyskontowej (wartość wyjściowa 7,9%) – dane w tys.

Zmiana założeń	-0,5 p.p.	Wartość wyjściowa	+ 0,5 p.p.
Zmiana wartości odzyskiwalnej	33.134	362.610	-27.569

Wpływ zmiany ceny produktów – dane w tys.

Zmiana założeń	-0,5 p.p.	Wartość wyjściowa	+ 1 p.p.
Zmiana wartości odzyskiwalnej	-19.998	362.610	19.998

3. Inwestycje w jednostki stowarzyszone

Treść	Xingjiang Uniforce - Lubawa Technology Co., Ltd.	Eurobrands Sp. z o.o.	Isabella PL Sp. z o.o.	Razem
wartość na 01.01.2017				
w cenie zakupu / wg wyceny	3 323	48	830	4 201
udział w wyniku	0	554	-29	525
odpis aktualizujący	-3 323	0	0	-3 323
wartość netto na 01.01.2017	0	602	801	1 403
udział w wyniku 2017	0	-46	-71	-117
wartość na 31.12.2017	0	556	730	1 286
wartość na 01.01.2016				
w cenie zakupu / wg wyceny	3 323	815	830	4 968
udział w wyniku	0	-162	-436	-598
odpis aktualizujący	-3 323	0	0	-3 323
wartość netto na 01.01.2016	0	653	394	1 047
udział w wyniku 2016	0	-51	407	356
wartość na 31.12.2016	0	602	801	1 403

Podstawowe dane finansowe jednostek stowarzyszonych:

	suma aktywów	kapitał podstawowy	kapitał własny	przychody ze sprzedaży	wynik brutto 2017 roku	wynik netto 2017 roku
Isabella PL Sp. z o.o.	2 690	1 700	1 663	8 775	-259	-223
Eurobrands Sp. z o.o.	2 653	200	2 278	49	-229	-229

4. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Długoterminowe	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Akcje spółek notowanych na GPW	1 524	3 459
Krótkoterminowe	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Akcje spółek notowanych na GPW	1 066	1 412

Posiadane akcje spółek są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie i są wyceniane w wartości godziwej (Nota 28).

Tytuł	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Długoterminowe aktywa finansowe (akcje)		
Stan na początek okresu	3 459	2 963
- sprzedaż		0
- przeklasyfikowanie	-1 518	0
- wycena	-417	496
Stan na koniec okresu	1 524	3 459

Tytuł	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Krótkoterminowe aktywa finansowe (akcje)		
Stan na początek okresu	1 412	1 196
- sprzedaż	-1 572	0
- przeklasyfikowanie	1 518	0
- wycena	-292	216
Stan na koniec okresu	1 066	1 412

5. Nieruchomości inwestycyjne

Wyszczególnienie	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Nieruchomości niezabudowane	9 970	10 126
- w cenie nabycia	9 377	9 884
- wycena	593	242

Nieruchomości inwestycyjne są to niezabudowane nieruchomości gruntowe w Lubawie i Pucku oraz lokale na wynajem w Kołobrzegu. Są one wyceniane w wartości godziwej. Wyceniane są one przez niezależnych rzeczoznawców. Ostatnia wycena na 30.10.2017 r.

6. Zapasy

Wyszczególnienie	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Materiały	27 738	30 176
Półprodukty i produkty w toku	20 146	15 089
Produkty gotowe	28 946	20 415
Towary	2 037	506
Razem	78 867	66 186

	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Stan odpisów na początek okresu	7 877	4 499
Zwiększenia odpisów	3 301	3 920
Zmniejszenia odpisów	-368	-542
Stan odpisów na koniec okresu, w tym aktualizujących:	10 810	7 877
Materiały	4 338	3 460
Towary	481	335
Półprodukty i produkcję w toku	1 613	617
Produkty gotowe	4 378	3 465

7. Należności krótkoterminowe

Wyszczególnienie	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Należności z tytułu dostaw i usług		
Należności z tytułu dostaw i usług	62 585	63 919
Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	-7 462	-7 519
Razem należności z tytułu dostaw i usług	55 123	56 400
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych	0	0
Pozostałe należności		
Należności z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	2 179	2 831
Należności z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych	4 164	2 277
Należności od pracowników	153	163
Fundusze specjalne	25	27
Rozliczenia międzyokresowe czynne	2 840	2 462
Inne	829	1 502
Odpisy aktualizujące pozostałe należności	-3 875	-3 164
Razem pozostałe należności	6 315	6 098
Odpisy aktualizujące stan należności	-11 337	-10 683

	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Stan odpisów na początek okresu	10 683	10 565
Zwiększenia odpisów	771	178
Zmniejszenia odpisów z tytułu spłaty	-70	-60
Zmniejszenia odpisów z tytułu odpisania i inne	-47	0
Stan odpisów na koniec okresu	11 337	10 683

8. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Wyszczególnienie	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Środki pieniężne w kasie	44	70
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	2 441	2 401
Ekwiwalenty środków pieniężnych	0	0
Razem	2 485	2 471

9. Kapitał akcyjny

W 2017 roku kapitał akcyjny Spółki Dominującej LUBAWA SA nie uległ zmianie. Na dzień 31.12.2017 roku kapitał akcyjny Spółki "Lubawa" S.A. wynosił 21.854.000 zł i składał się ze 109.270.000 akcji o wartości nominalnej 0,20 zł każda, w tym (w złotych):

	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
12 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii A	2 400 000,00	2 400 000,00
4 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii B	800 000,00	800 000,00
12 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C	2 400 000,00	2 400 000,00
1 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D	200 000,00	200 000,00
52 770 000 akcji zwykłych na okaziciela serii E	10 554 000,00	10 554 000,00
27 500 000 akcji zwykłych na okaziciela serii F	5 500 000,00	5 500 000,00
RAZEM	21 854 000,00	21 854 000,00

10. Inne skumulowane całkowite dochody

	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Razem	Kapitały przypadające udziałom niesprawującym kontroli	Łącznie
Za okres od 01.01 do 31.12.2017						
Stan na 1 stycznia 2017	384	226	623	1233	218	1451
Całkowite dochody	-99	-29	-1 021	-1149	-28	-1177
Stan na 31 grudnia 2017	285	197	-398	84	190	274
Za okres od 01.01 do 31.12.2016						
Stan na 1 stycznia 2016	499	51	46	596	49	645
Całkowite dochody	-115	175	577	637	169	806
Stan na 31 grudnia 2016	384	226	623	1233	218	1451

11. Kredyty, pożyczki i zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

	Długoterminowe	Stan na	
		31-12-2017	31-12-2016
	Kredyty bankowe	8 343	6 280
	Pożyczki	3 765	3 824
	Zobowiązania z tytułu leasingów	7 011	12 647
Razem		19 119	22 751
	Krótkoterminowe	Stan na	
		31-12-2017	31-12-2016
	Kredyty bankowe	57 676	43 820
	Pożyczki	755	1 100
	Zobowiązania z tytułu leasingów	5 407	6 841
Razem		63 838	51 761
Razem		82 957	74 512
	z tego:		
	Kredyty bankowe	66 019	50 100
	Pożyczki	4 520	4 924
	Zobowiązania z tytułu leasingu	12 418	19 488

11.1 Umowy kredytowe

Na dzień bilansowy Grupa miała aktywne następujące umowy kredytowe:

Lp.	Bank	Rodzaj i przeznaczenie kredytu	Okres obowiązywania umowy	Kwota kredytu w walucie (jeśli nie podano - w PLN)	Stan zobowiązania na 31-12-2017	Najważniejsze zabezpieczenia na majątku Grupy
1	PKO Bank Polski S.A.	Linia kredytu wielocelowego	19-04-2020	10 000 000,00	1 180 387,40	1. Umowne prawo potrącenia wierzytelności Banku z tyt. Transakcji kredytowej. 2. Hipoteka łączna umowna do kwoty 15 000 000,00 PLN na prawie wieczystego użytkowania gruntu (dzi a fki 2/3, 3/2, 10/2) oraz budynkach na tym gruncie położonym w Grudziądzu, przy ul. Waryńskiego 32-36. Ks. wieczyste nr TO1U/00017216/0, TO1U/00027040/8 oraz TO1U/00027041/5
2	PKO Bank Polski S.A.	Kredyt inwestycyjny	31-01-2021	13 500 000,00	4 750 000,00	1. Klauzula potrącenia wierzytelności z rachunku bieżącego prowadzonego przez PKO BP S.A. 2. Hipoteka umowna do kwoty 22.950.000,00 pln (dwadzieścia dwa miliony dziewięćset pięćdziesiąt tysięcy polskich złotych) na prawie wieczystego użytkowania gruntu oraz budynkach i budowlach posiadonych na tym gruncie stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności, położonych w Grudziądzu przy ul. Waryńskiego 32-36 oraz Nieruchomości położonej w Celbówku, gm. Puck. 3. Przelew praw z umowy ubezpieczenia Nieruchomości położonych w Grudziądzu. 4. Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych obejmujących zapasy o wartości określonej na dzień 31.12.2010r. w wysokości 12.282.308,25 pln (dwanaście milionów dwieście osiemdziesiąt dwa tysiące trzysta osiem polskich złotych dwadzieścia pięć groszy) oraz cesje z polis stanowiących ubezpieczenie tego majątku. 5. Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych obejmujących maszyny, urządzenia, wyposażenie i środki transportu w wartości określonej na dzień 31.12.2010r. w wysokości 6.537.832,23 pln (sześć milionów pięćset trzydzieści siedem tysięcy osiemset trzydzieści dwa polskie złote dwadzieścia trzy grosze) oraz cesje polis stanowiących ubezpieczenie tego majątku.

Lp.	Bank	Rodzaj i przeznaczenie kredytu	Okres obowiązywania umowy	Kwota kredytu w walucie (jeśli nie podano - w PLN)	Stan zobowiązania na 31-12-2017	Najważniejsze zabezpieczenia na majątku Grupy
3	PKO Bank Polski S.A.	Kredyt obrotowy nieodnawialny	28-02-2018	4 600 000,00	2 663 988,83	1. Hipoteka umowna do kwoty 6 900 000 PLN, wpisana na pierwszym miejscu, na przysługującym Kredytobiorcy prawie wieczystego użytkowania gruntu oraz budynkach i urządzeniach stanowiących odrębną nieruchomość, położonych w Lubawie, przy ul. Dworcowej 1
4	PKO Bank Polski S.A.	Kredyt obrotowy odnawialny	31-10-2018	1 000 000,00	136 363,09	1. Hipoteka umowna do kwoty 1 500 000 PLN wpisana na drugim miejscu na będącej własnością Kredytobiorcy nieruchomości gruntowej, położonej w Lubawie przy ul. Unii Europejskiej, dla której sąd Rejonowy w Iławie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr EL11/00045147/6
5	PKO Bank Polski S.A.	Kredyt inwestycyjny	31-01-2027	15 200 000,00	1 117 238,59	1. Hipoteka umowna do kwoty 22 800 000 PLN na będącej własnością Kredytobiorcy nieruchomości gruntowej, położonej w Lubawie przy ul. Unii Europejskiej, dla której Sąd Rejonowy w Iławie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr EL11/00045147/6 2. Zastaw rejestrowy na sprzęcie komputerowym (m.in. Orogramowanie, laptopy, monitory, mobilne stacje robocze, plotery, urządzenia wielofunkcyjne, drukarki 3D) nabywanym w ramach Inwestycji 3. Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach nabywanych w ramach Inwestycji
6a	mBank SA	sublimit - kredyt odnawialny	28-06-2018	35 000 000,00	18 378 007,87	1. Hipoteka umowna łączna w kwocie 52.500 tys. zł na będącej w użytkowaniu wieczystym Miranda Sp. z o.o. nieruchomości położonej w Turku
6b	mBank SA	sublimit - kredyt w rachunku bieżącym	28-06-2018	8 000 000,00	0,00	2. Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach stanowiących własność Kredytobiorcy do kwoty 43.750 tys. zł
6c	mBank SA	sublimit - kredyt w rachunku bieżącym	28-06-2018	250 000 EUR	0,00	3. Globalna cesja wierzytelności
7	mBank SA	kredyt inwestycyjny	13-11-2019	396 000 EUR	408 559,39	Zastaw rejestrowy na maszynie stanowiącej przedmiot kredytowania
8	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	pożyczka w ramach projektu "Efektywne wykorzystanie energii"	30-06-2023	4 530 787,00	2 977 350,00	
9	BZ WBK Leasing SA	pożyczka	20-02-2020	161 856,00 EUR	606 256,21	
10	Siemens Finance sp. z o.o.	pożyczka	22-06-2022	376 079,73 EUR	935 841,85	Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie ustanowiona na przedmiocie dostawy 2.071 tys. zł (wartość powiększona o kwotę podatku VAT)
11	Raiffeisen Bank Polska SA	kredyt na finansowanie bieżącej działalności	31-10-2018	11 000 000,00	0,00	
12	mBank SA	Kredyt inwestycyjny	30-10-2020	967 119,00	576 878,00	zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych - maszyny i urządzenia stanowiącej przedmiot kredytowania (barwiarka i komputerowy system automatycznego rozkroju tkanin)
13	mBank SA	Kredyt inwestycyjny	27-07-2022	2 300 000,00	1 600 689,12	zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych - maszyny i urządzenia stanowiącej przedmiot kredytowania (instalacja tryskaczowa i instalacja sygnalizacji)
14	Raiffeisen Bank SA	o limit wierzytelności finansujący bieżącą działalność	31-10-2018	11 000 000,00	5 050 180,78	1. Hipoteka łączna do kwoty 16.500 tys. zł na: a) nieruchomości stanowiącej własność Effect - System SA b) prawie wieczystego użytkowania gruntu wraz z własnością ewentualnych budynków i innych urządzeń na tym gruncie należących do spółki Świat Lnu SA 2. zastaw rejestrowy na środkach trwałych stanowiących własność Litex Promo Sp. z o.o. zlokalizowanych w Kamiennej Gorze na kwotę 3.552,5 tys. zł
15	Citibank Handlowy SA	kredyt na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	8-11-2019	5 000 000,00	6 475 922,67	Hipoteka łączna kaucyjna dla nieruchomości położonej w Kłodzku i nieruchomości w Ostrowie Wlkp. do kwoty 8.750 tys. zł
16	ING Bank Śląski SA	umowa wieloproduktowa - kredyt obrotowy w rachunku bieżącym	25-10-2019	20 500 000,00	11 963 934,93	1. Hipoteka umowna na nieruchomościach położonych w Ostrowie Wlkp. do kwoty 29.250 tys. zł 2. Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach będących własnością Litex Promo Sp. z o.o. znajdujących się w Ostrowie Wlkp. oraz w Turku wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia do kwoty 28.875 tys. zł 3. Zastaw rejestrowy na wszystkich zapasach będących własnością Litex Promo Sp. z o.o. znajdujących się w magazynie w Ostrowie Wlkp wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniawycenionej wg wartości księgowej netto 10.635,76 tys. zł 4. Zastaw rejestrowy na wszystkich obecnych i przyszłych należnościach handlowych z wyłączeniem kontrahentów objętych cesją na rzecz Banku, kontrahentów krajowych z poza grupy, kontrahentów objętych faktoringiem do max. kwoty 28.875 tys. zł
17	ING Bank Śląski SA	kredyt dewizowy na refinansowanie inwestycji	8-06-2021	€ 260 000,00	832 965,85	Hipoteka umowna do kwoty 390 000,00 EUR na nieruchomości położonej w Ostrowie Wielkopolskim.

Lp.	Bank	Rodzaj i przeznaczenie kredytu	Okres obowiązywania umowy	Kwota kredytu w walucie (jeśli nie podano - w PLN)	Stan zobowiązania na 31-12-2017	Najważniejsze zabezpieczenia na majątku Grupy
18	mBank SA	kredyt inwestycyjny	31-12-2026	3 970 000,00	3 940 367,54	1. hipoteka umowna, na będącej w użytkowaniu wieczystym Skarbu Państwa - Starosty Tureckiego nieruchomości gruntowej położonej w Turku oraz na nieruchomości budynkowej będącej własnością "Miranda-Serwis" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Turku, 2. zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach stanowiących przedmiot kredytowania (kotły wraz urządzeniami towarzyszącymi) stanowiących własność Kredytobiorcy,
19	Bank Handlowy SA	Kredyt obrotowy w rachunku bieżącym	18-10-2018	4 000 000,00	3 941 472,07	Hipoteka do kwoty 5.000 tys. zł na prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Kamiennej Górze
20	ING Bank Śląski SA	umowa wieloproduktowa	25-10-2019	3 000 000,00	3 002 617,02	1. zastaw rejestrowy na wszystkich obecnych i przyszłych należnościach handlowych 2. zastaw rejestrowy na wszystkich zapasach 3. zastaw na maszynach i urządzeniach 4. hipoteka do łącznej kwoty 29.500 tys. zł na prawie wieczystego użytkowania nieruchomości zabudowanej i nieruchomości gruntowej
Razem:					70 539 021,21	

W przypadku kredytu inwestycyjnego oraz kredytu obrotowego odnawialnego nie zostały spełnione niektóre z kowenantów, dlatego w odniesieniu do tych kredytów banki mają prawo obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę. Na dzień bilansowy oraz na dzień publikacji sprawozdania banki nie skorzystały z takiej możliwości. Jednocześnie Grupa podjęła działania w celu uzyskania zapewnień od banków, że odstąpią od podejmowania czynności przewidzianych w umowie. W sprawozdaniu została zmieniona prezentacja kredytu inwestycyjnego z długoterminowego na krótkoterminowy.

11.2 Umowy leasingu finansowego

Na dzień bilansowy Grupa miała aktywne następujące umowy leasingu finansowego:

Lp.	Leasingodawca	Nr. umowy	Wartość początkowa umowy leasingowej	waluta umowy	Stan na 31.12.2017	Data zakończenia umowy (rrrr-mm)	Przedmiot leasingu
1	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K211286	98 268,29	PLN	46 299,64	12-01-2019	Volkswagen Passat (PO7P988)
2	BRE Leasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/153135/2013	109 000,00	EUR	38 340,35	31-03-2018	Barwiarka DYNAMICA
3	ING Lease Sp. z o.o.	501928-EB-0	156 000,00	EUR	108 963,89	18-09-2018	Mini-Labolatorium
4	EFL Sp. z o.o.	14056/KL/14	480 000,00	PLN	2 345,19	31-12-2017	System Weave Master
5	ING Lease Sp. z o.o.	811959-ST-0	220 440,00	EUR	309 089,09	23-02-2019	Barwiarka iMaster
6	Siemens Finance Sp. z o.o.	37634	142 000,00	PLN	54 292,76	01-04-2019	Centrale klimatyzacyjne
7	BNP Paribas Bank S.A.	43173/05/2014/F/1-10	412 368,50	PLN	114 836,52	12-05-2019	Transformatory (10szt.)
8	Raiffeisen Leasing S.A.	00103/UO/14	531 960,03	USD	593 446,95	01-07-2019	Suszarko-stabilizaterka
9	Millenium Leasing Sp. z o.o.	190815	78 000,00	EUR	117 055,94	17-10-2019	Naświetlarka sit drukarskich
10	Siemens Finance Sp. z o.o.	37637	326 440,00	EUR	593 801,54	15-11-2019	Sprężarki śrubowe powietrza
11	Raiffeisen Leasing S.A.	00441/LF/15	66 250,00	PLN	27 105,85	20-02-2020	Hala namiotowa
12	ING Lease Sp. z o.o.	504859-6X-0	491 353,21	EUR	369 610,48	28-02-2018	Krosna tkackie używane (24szt.)
13	mLeasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/197530/2015	9 731,12	EUR	18 330,52	15-05-2020	Pakowarka
14	mLeasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/197531/2015	530 396,69	EUR	999 113,49	15-05-2020	Krosna używane (33szt.)
15	ING Lease Sp. z o.o.	504289-6X-0	710 800,00	EUR	1 432 213,49	04-07-2020	Żakarda (25szt.)
16	mLeasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/197529/2015	211 500,00	EUR	398 293,92	15-05-2020	Konstrukcje pod krosna żakardowe

Lp.	Leasingodawca	Nr. umowy	Wartość początkowa umowy leasingowej	waluta umowy	Stan na 31.12.2017	Data zakończenia umowy (rrrr-mm)	Przedmiot leasingu
17	Millenium Leasing Sp. z o.o.	198251	19 150,00	EUR	36 337,29	25-06-2020	Regały paletowe
18	PKO Leasing Sp. z o.o.	L/O/PZ/2015/04/0064	372 500,00	EUR	651 623,51	22-04-2020	Krosna Dornier (5szt.)
19	Raiffeisen Leasing S.A.	01455/LF/15	48 000,00	PLN	10 063,98	30-07-2018	Samochód osobowy Hyundai
20	mLeasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/192287/2015	1 004 000,00	EUR	2 086 780,87	31-07-2020	Krosna Picanol (20szt.)
21	Millenium Leasing Sp. z o.o.	205473	1 100,00	EUR	1 853,47	09-10-2018	Wózek widłowy Jungheinrich
22	Millenium Leasing Sp. z o.o.	205475	4 700,00	EUR	7 870,82	09-10-2018	Wózek widłowy Jungheinrich
23	Millenium Leasing Sp. z o.o.	205476	6 000,00	EUR	10 045,80	09-10-2018	Wózek widłowy Jungheinrich
24	ING Lease Sp. z o.o.	828592-ST-0	45 000,00	PLN	13 829,53	15-01-2019	Maszyny sprząające Hako
25	Raiffeisen Leasing S.A.	00141/LF/16	111 345,00	PLN	67 044,35	15-02-2021	Wózki transportowe
26	mLeasing Sp. z o.o.	MIRANDA/PO/218529/2016	104 400,00	EUR	148 019,78	30-01-2019	Krosna Dornier (6szt.)
27	Millenium Leasing Sp. z o.o.	255334	55 284,55	PLN	55 585,96	01-10-2022	Samochod osobowy Peugeot-308
28	Millenium Leasing Sp. z o.o.	255333	55 284,55	PLN	55 478,03	01-10-2022	Samochod osobowy Peugeot-308
29	Millenium Leasing Sp. z o.o.	255336	55 284,55	PLN	55 585,96	01-10-2022	Samochod osobowy Peugeot-308
30	Millenium Leasing Sp. z o.o.	249866	74 431,71	PLN	64 525,57	01-09-2020	Samochod osobowy Peugeot-Boxer
31	Raiffeisen Leasing S.A.	01256/LF/15	73 739,84	PLN	37 520,67	09-07-2020	Toyota Auris
32	ING Lease Sp. z o.o.	506324-6X-0	386 000,00	EUR	1 028 627,65	24-05-2021	Drukarka RENOIR
33	BZ WBK Leasing S.A.	TA4/00083/2016	69 900,00	PLN	39 603,49	25-11-2019	Wózek widłowy
34	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K187298	32 156,00	EUR	57 278,92	16-09-2019	Wtryskarka Haitian
35	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K189627	62 601,63	PLN	23 666,93	04-11-2018	Peugeot 508
36	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K189667	130 650,00	PLN	50 863,27	01-12-2018	Iveco Daily
37	Millenium Leasing Sp. z o.o.	F195486	11 120,80	EUR	21 318,55	19-06-2020	Przecinarka taśmowa BOMAR
38	Millenium Leasing Sp. z o.o.	F195489	8 664,97	EUR	16 610,53	19-06-2020	Oczkarka pneumatyczna
39	Millenium Leasing Sp. z o.o.	F195491	8 664,97	EUR	16 610,53	19-06-2020	Oczkarka pneumatyczna
40	Millenium Leasing Sp. z o.o.	F195495	9 028,79	EUR	17 307,66	19-06-2020	Maszyna do uszczelniania
41	Millenium Leasing Sp. z o.o.	F195496	11 578,00	EUR	22 194,23	19-06-2020	Maszyna szwalnicza
42	ING Lease Sp. z o.o.	831845-ST-0	18 200,00	EUR	46 287,23	21-05-2021	Przyczepa REDOS
43	ING Lease Sp. z o.o.	506161-6X-0	93 450,00	EUR	149 677,12	21-05-2019	System magazynowy
44	ING Lease Sp. z o.o.	832058-ST-0	74 900,00	EUR	195 092,01	21-05-2021	Samochód ciężarowy MAN
45	ING Lease Sp. z o.o.	506160-6X-0	76 045,00	EUR	198 075,25	21-05-2021	Wtryskarka Haitan Mars II
46	ING Lease Sp. z o.o.	506163-6X-0	145 000,00	EUR	386 577,53	23-05-2021	Drukarka RENOIR
47	ING Lease Sp. z o.o.	506162-6X-0	144 000,00	EUR	383 911,40	19-05-2021	Kalander do druku
48	ING Lease Sp. z o.o.	506164-6X-0	36 000,00	EUR	93 610,78	19-05-2021	Ploter MIMAKI
49	ING Lease Sp. z o.o.	506575-6X-0	184 000,00	EUR	515 441,43	11-07-2021	Maszyna Karl Mayer
50	ING Lease Sp. z o.o.	506361-6X-0	844 500,00	PLN	411 101,82	01-07-2019	Krosna tkackie PICANOL
51	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K190327	73 657,72	PLN	28 324,74	24-11-2018	Peugeot Boxer
52	ING Lease Sp. z o.o.	504899-6X-0	115 000,00	EUR	98 549,94	25-06-2018	Barwiarka JIGGER
53	PKO Leasing Sp. z o.o.	L/O/PZ/2016/02/0184	50 325,20	PLN	36 548,85	15-01-2021	Ford Focus WAGON
54	Millenium Leasing Sp. z o.o.	K246282	64 394,14	PLN	55 193,96	01-09-2021	Oświetlenie LED
Razem:					12 417 779,03		

Na dzień bilansowy nie występowały umowy leasingu operacyjnego.

12. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Długoterminowe	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	7 328	631
Inne zobowiązania niefinansowe	0	3 481
Razem pozostałe zobowiązania	7 328	4 112
Krótkoterminowe	Stan na	
	31-12-2017	31-12-2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	39 321	41 234
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	257	346
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	7 286	3 810
Zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych	5 227	1 237
Inne zobowiązania niefinansowe	3 855	1 056
Fundusze specjalne	441	541
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 071	2 819
Razem pozostałe zobowiązania	18 880	9 463

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dotyczą otrzymanych dotacji na prace rozwojowe i rzeczowe aktywa trwałe i są rozliczane zgodnie z okresem amortyzacji prac rozwojowych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Przyszłe zobowiązania z tytułu umów najmu, dzierżawy i leasingu operacyjnego			
tytuł	Poniżej jednego roku	Od jednego do pięciu lat	Powyżej pięciu lat
najem powierzchni	750	3 000	0
najem samochodów	111	0	0
razem	861	3 000	0

13. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Wyszczególnienie	Razem	zobow. z tyt. wynagrodzeń	odprawy emerytalne	odprawy rentowe	odprawy pośmiertne	niewykorzystane urlopy	premie
Wartość bieżąca zobowiązania							
stan na 01.01.2017	5 023	3 040	400	20	78	1 159	326
- część długoterminowa	425	1	337	16	71	0	0
- część krótkoterminowa	4 598	3 039	63	4	7	1 159	326
Zwiększenia	1 851	1 291	115	6	26	413	0
Zmniejszenia	-1 356	-1 021	-5	0	0	-4	-326
wykorzystanie	-106	-106	0	0	0	0	0
Wartość bieżąca zobowiązania							
stan na 31.12.2017	5 412	3 204	510	26	104	1 568	0
- część długoterminowa	581	1	463	21	96	0	0
- część krótkoterminowa	4 831	3 203	47	5	8	1 568	0

Wyszczególnienie	Razem	zobow. z tyt. wynagrodzeń	odprawy emerytalne	odprawy rentowe	odprawy pośmiertne	niewykorzystane urlopy	premie
stan na 01.01.2016	4 440	2 768	253	23	94	1 162	140
- część długoterminowa	344	0	238	19	87	0	0
- część krótkoterminowa	4 096	2 768	15	4	7	1 162	140
Zwiększenia	1 986	1 396	150	0	1	113	326
Zmniejszenia	-1 403	-1 124	-3	-3	-17	-116	-140
wykorzystanie	0		0	0	0	0	0
Wartość bieżąca zobowiązania							
stan na 31.12.2016	5 023	3 040	400	20	78	1 159	326
- część długoterminowa	425	1	337	16	71	0	0
- część krótkoterminowa	4 598	3 039	63	4	7	1 159	326

14. Rezerwy na pozostałe zobowiązania i inne obciążenia

	Razem	odsetki od zobowiązań	pozostałe rezerwy na koszty
Wartość bieżąca zobowiązania			
stan na 01.01.2017	156	1	155
- część krótkoterminowa	156	1	155
zwiększenia	439	0	439
zmniejszenia	0	0	0
Wartość bieżąca zobowiązania			
stan na 31.12.2017	595	1	594
- część krótkoterminowa	595	1	594

	Razem	odsetki od zobowiązań	pozostałe rezerwy na koszty
Wartość bieżąca zobowiązania			
stan na 01.01.2016	13	1	12
- część krótkoterminowa	13	1	12
zwiększenia	5 016	0	5 016
zmniejszenia	-4 873	0	-4 873
Wartość bieżąca zobowiązania			
stan na 31.12.2016	156	1	155
- część krótkoterminowa	156	1	155

15. Odroczony podatek dochodowy – zmiana stanu

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Stan na początek okresu	3 777	3 922
obciążenie wyniku netto	-273	-1 260
uznanie wyniku netto	1 437	1 064
zwiększenie innych skumulowanych całkowitych dochodów	66	64
zmniejszenie innych skumulowanych całkowitych dochodów	0	-13
Stan na koniec okresu	5 007	3 777

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Stan na początek okresu	18 650	17 405
obciążenie wyniku netto	1 376	1 008
uznanie wyniku netto	-325	-77
zwiększenie innych skumulowanych całkowitych dochodów	-418	0
zmniejszenie innych skumulowanych całkowitych dochodów	81	314
Stan na koniec okresu	19 364	18 650
Netto: aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego - rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-14 357	-14 873

15.1 Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Lp	Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2017 wg stawki 19%	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017 wg stawki 19%
1	rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	92	27	0	119
2	rezerwa na niewykorzystane urlopy	215	89	-10	294
3	rezerwa na premie	62	33	-61	34
4	inne rezerwy	2	0	0	2
5	niewypłacone umowy zlecenia	186	11	-71	126
6	niezapłacone składki ZUS	238	124	-9	353
7	odpisy na zapasy	1 496	536	0	2 032
8	odpisy na należności	343	37	-2	378
9	trwała utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	1	0	0	1
10	Dotacje	364	204	0	568
11	odpisy aktualizujące wartość inwestycji	195	0	0	195
12	aktualizacja wyceny aktywów finansowych DDS - odniesiona na wynik finansowy	2	0	0	2
13	z tytułu aktualizacji wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej	109	0	-46	63
14	strata podatkowa	49	295	-49	295
15	Niezapłacone odsetki	11	10	-3	18
16	pozostałe	84	61	-25	120
17	Aktywo na niezrealizowany zysk w zapasach	117	0	8	125
18	wycena bilansowa Forward	1	0	-1	0
19	niezapłacone faktury	22	0	-4	18
20	bonus	58	10	0	68
	Razem aktywa odnoszone na wynik	3 647	1 437	-273	4 811
A	aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży - przez kapitał z aktualizacji wyceny	48	6	0	54
B	wycena kontraktów zabezpieczających przepływy pieniężne-przez kapitał z aktualizacji wyceny	82	23	0	105
C	różnice z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych	0	37	0	37
	Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 777	1 503	-273	5 007

Lp	Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2016 wg stawki 19%	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016 wg stawki 19%
1	rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	71	22	-1	92
2	rezerwa na niewykorzystane urlopy	220	23	-28	215
3	rezerwa na premie	27	35	0	62
4	inne rezerwy	11	0	-9	2
5	niewypłacone umowy zlecenia	222	45	-81	186
6	niezapłacone składki ZUS	240	27	-29	238
7	odpisy na zapasy	846	650	0	1 496
8	odpisy na należności	317	132	-106	343
9	trwała utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	1	0	0	1
10	Dotacje	338	26	0	364
11	odpisy aktualizujące wartość inwestycji	195	0	0	195
12	aktualizacja wyceny aktywów finansowych DDS - odniesiona na wynik finansowy	2	0	0	2
13	z tytułu aktualizacji wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej	109	0	0	109
14	strata podatkowa	707	0	-658	49
15	Niezapłacone odsetki	3	10	-2	11
16	pozostałe	0	84	0	84
17	Aktywo na niezrealizowany zysk w zapasach	144	0	-27	117
18	wycena bilansowa Forward	28	0	-27	1
19	niezapłacone faktury	241	0	-219	22
20	bonus	91	0	-33	58
21	wycena udziałów w Spółce stowarzyszonej	30	10	-40	0
	Razem aktywa odnoszone na wynik	3 843	1 064	-1 260	3 647
A	aktualizacja wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży - przez kapitał z aktualizacji wyceny	43	5	0	48
B	wycena kontraktów zabezpieczających przepływy pieniężne-przez kapitał z aktualizacji wyceny	36	59	-13	82
	Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 922	1 128	-1 273	3 777

15.2 Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Lp	Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2017 wg stawki 19%	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017 wg stawki 19%
1	wycena udziałów w spółce stowarzyszonej	37	0	-22	15
2	rozliczenie umów leasingu	3	0	-3	0
3	Niezrealizowane odsetki	19	13	-2	30
4	Różnica wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	14 788	1 027	-178	15 637
5	z tytułu przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych	2 147	0	0	2 147
6	Z tytułu aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnych	54	20	0	74
7	różnica wartość netto leasingowa a wartość początkowa	211	1	0	212
8	pozostałe pozycje	158	0	-77	81
9	wycena kontraktów Forward	0	31	0	31

Lp	Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2017 wg stawki 19%	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2017 wg stawki 19%
10	relacje z klientami	64	0	-16	48
11	wycena świadczeń efektywności energetycznej	0	280	0	280
12	niezrealizowany przychód	28	4	-27	5
	Razem rezerwa odnoszona na wynik	17 509	1 376	-325	18 560
A	Z tytułu aktualizacji wyceny aktywów finansowych DDS	283	0	-233	50
B	Rezerwa od zdarzeń odnoszonych na kapitał (wycena środków trwałych zg. Z MSR)	671	0	0	671
C	Rezerwa z tytułu aktualizacji wartości przekwalifikowanej nieruchomości	39	0	0	39
D	Wycena jednostek stowarzyszonych	124	0	-81	43
E	Różnice z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych	23	81	-104	0
F	Różnica z przeliczenia wpłaty na kapitał	1	0	0	1
	Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18 650	1 457	-743	19 364

Lp	Wyszczególnienie	Stan na 01.01.2016 wg stawki 19%	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016 wg stawki 19%
1	Wycena udziałów w spółce stowarzyszonej	0	37	0	37
2	Rozliczenie umów leasingu	1	2	0	3
3	Niezrealizowane odsetki	4	15	0	19
4	Różnica wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	14 056	778	-46	14 788
5	z tytułu przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych	2 147	0	0	2 147
6	Przeszacowanie środków trwałych	54	0	0	54
7	Różnica wartość netto leasingowa a wartość początkowa	209	2	0	211
8	pozostałe pozycje	0	174	-16	158
9	Relacje z klientami	79	0	-15	64
10	Niezrealizowany przychód	28	0	0	28
	Razem rezerwa odnoszona na wynik	16 578	1 008	-77	17 509
A	Z tytułu aktualizacji wyceny aktywów finansowych DDS	143	140	0	283
B	Rezerwa od zdarzeń odnoszonych na kapitał (wycena środków trwałych zg. Z MSR)	497	174	0	671
C	Rezerwa z tytułu aktualizacji wartości przekwalifikowanej nieruchomości	39	0	0	39
D	Wycena jednostek stowarzyszonych	124	0	0	124
E	Różnice z przeliczenia sprawozdań jednostek zagranicznych	23	0	0	23
F	Różnica z przeliczenia wpłaty na kapitał	1	0	0	1
	Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17 405	1 322	-77	18 650

16. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów - struktura rzeczowa	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Przychody netto ze sprzedaży produktów	214 711	253 662
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	16 090	20 315
Razem	230 801	273 977
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów - struktura rzeczowa	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Sprzęt specjalistyczny	41 032	59 429
Materiały reklamowe	84 394	81 356
Tkaniny	98 152	122 515
Pozostałe	7 223	10 677
Razem	230 801	273 977
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów - struktura terytorialna	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Kraj	171 624	211 775
Zagranica	59 177	62 202
Razem	230 801	273 977
Koszty wytworzenia	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	166 662	196 503
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	13 715	15 455
Razem	180 377	211 958

17. Koszty według rodzaju

Wyszczególnienie	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Amortyzacja	12 086	11 039
Zużycie materiałów i energii	93 815	119 147
Usługi obce	51 654	47 328
Podatki i opłaty	4 029	3 929
Wynagrodzenie	51 401	45 280
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	9 980	8 315
Pozostałe koszty	4 450	3 212
Razem koszty rodzajowe	227 415	238 250
Zmiana stanu produktów	15 130	-2 607
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	3 910	4 587
Koszty sprzedaży	13 914	11 815
Koszty ogólnego zarządu	27 799	27 952
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	166 662	196 503

18. Pozostałe przychody operacyjne

Wyszczególnienie	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Rozliczone dotacje	2 776	897
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności i zapasy	311	500
Otrzymane odszkodowania i kary umowne	228	474
Uzyskany złom i odpady poprodukcyjne		408
Nadwyżki inwentaryzacyjne	423	202
Odzyskane należności objęte odpisem	66	71
Otrzymane nieodpłatnie aktywa obrotowe	81	36
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych dz. handlowej		610
Pozostałe	479	1 177
Razem	4 364	4 375

19. Pozostałe koszty operacyjne

Wyszczególnienie	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Strata ze zbycia i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	135	220
Aktualizacja wartości należności i zapasów	3 432	4 055
Niedobory magazynowe	357	282
Kary umowne, odszkodowania	1 336	1 061
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi	1 335	
Koszty egzekucji należności i zobowiązań	4	23
Koszty złomowania majątku obrotowego	448	1 088
Składki członkowskie	20	17
Darowizny	76	62
Pozostałe	355	749
Razem	7 498	7 557

20. Przychody finansowe

Wyszczególnienie	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Zysk ze zbycia aktywów finansowych	530	
Przychody z odsetek	234	138
Dywidendy otrzymane	366	210
Aktualizacja wartości inwestycji	169	
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	1 142	
Pozostałe	89	278
Razem	2 530	626

21. Koszty finansowe

Wyszczególnienie	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Odsetki:	2 587	2 903
- od kredytów i leasingów	2 184	2 251
- pozostałe	403	652
Koszty akredytyw	344	
Prowizje	588	548
Różnice kursowe		843
Pozostałe	99	540
Razem	3 618	4 834

22. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Podatek bieżący	-2 075	-2 923
Podatek odroczony	25	-1 095
Razem	-2 050	-4 018

	Za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wynik finansowy brutto	4 372	15 219
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	-3 216	-10 372
Przychody doliczone do podstawy opodatkowania	2 418	1 352
Koszty niestanowiące kosztu uzyskania przychodu	5 919	14 353
Koszty poprzednich okresów stanowiące koszt podatkowy bieżącego okresu	-4 629	-5 589
Strata podatkowa lat ubiegłych	5 157	419
Dywidendy otrzymane	162	0
Darowizny	-49	-2
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	10 134	15 380
Podatek dochodowy	-2 075	-2 923
Zmiana stanu aktywa na odroczony podatek dochodowy	1 192	-129
Zmiana stanu rezerwy na odroczony podatek dochodowy	-1 167	-966
Obciążenie wyniku finansowego	-2 050	-4 018
Podatek dochodowy związany z pozycjami prezentowanymi w innych całkowitych dochodach	276	-189

	Za okres	
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
Podatek dochodowy		
Wynik finansowy brutto	4 372	15 219
Koszt podatku dochodowego wg stawki 19%	-831	-2 892
Wpływ podatku od trwałych różnic pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania	-943	-1 315
Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	-1 774	-4 207

23. Zysk przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Stan na	
	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
wynik finansowy netto (w tys. zł)	2 915	12 128
średnioważona liczba akcji (w tys. szt.)	109 270	109 270
średnioważona rozwodniona liczba akcji (w tys. szt.)	150 270	150 270
zysk netto na jedną akcję (zł/akcję)	0,03	0,11
rozwodniony zysk netto na jedną akcję (zł/akcję)	0,02	0,08

Na podstawie umowy inwestycyjnej z 2011 r. dotyczącej nabycia przez Grupę spółek Miranda Sp. z o.o. oraz Effect-System S.A., w zamian za otrzymany aport w formie 100 % udziałów we wspomnianych spółkach Lubawa SA wyemitowała i wydała 685 warrantów subskrypcyjnych serii A uprawniających Silver Hexarion Holding Limited (Spółka celowa, której właścicielem jest Stanisław Litwin) do łącznego objęcia 68.500.000 akcji serii F, pod warunkiem uprzedniego wniesienia aportu, jako zaliczki na poczet wkładów na pokrycie akcji w warunkowo podwyższonym kapitale zakładowym Lubawa SA.

Do dnia 31 grudnia 2017 r. spółka Silver Hexarion Holding Limited objęła 27.500.000 akcji serii F wykorzystując 275 warrantów subskrypcyjnych serii A. Niewykorzystanych pozostaje 410 warrantów subskrypcyjnych uprawniających do objęcia 41.000.000 Akcji serii F.

24. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Podmiot	Należności	Zobowiązania	Sprzedaż	Zakup	Pożyczki udzielone
Eurobrands Sp. z o.o.	19	0	1 972	99	336
Isabella PL Sp. z o.o.	225	17	14	21	
Miranda 4 Sp. z o.o.	0	0	9	0	
Litex Eco Sp. z o.o.	20	0	11	0	
Litex Stanisław Litwin *	7 051	127	20 578	380	
Task Sp. z o.o. *	1	122	113	760	
Świat Lnu Sp. z o.o. *	33 087	5 671	17 056	15 835	
Razem	40 403	5 937	39 753	17 095	336

*Spółka powiązana z Lubawa S.A. poprzez akcjonariuszy: Silver Hexarion Holdings Limited oraz Stanisław Litwin.

Sprzedaż do spółek powiązanych dotyczy przede wszystkim transakcji handlowych – sprzedaż materiałów i produktów (głównie do ZPH Litex Stanisław Litwin i Świat Lnu Sp. z o.o.), usług (najem maszyn i przestrzeni magazynowej do Świat Lnu Sp. z o.o. oraz najem przestrzeni magazynowej do Isabella PL Sp. z o.o.). Zakupy natomiast dotyczą przede wszystkim materiałów kupowanych od Świata Lnu i Litex Stanisław Litwin oraz usług wynajmu pracowników od Task Sp. z o.o..

25. Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia			
	01.01-31.12.2017		01.01-31.12.2016	
	Lubawa SA	pozostałe spółki	Lubawa SA	pozostałe spółki
Rada Nadzorcza				
Paweł Kois	93	122	94	114
Zygmunt Politowski	82	24	83	24
Janusz Cegła	39	0	73	0
Łukasz Litwin	82	740	83	260
Paweł Litwin	87	257	83	248
Andrzej Kowalski	48	22	0	0
Marcin Wielgus	43	18	0	0
Razem Rada Nadzorcza	474	1 183	416	646
Zarząd				
Marcin Kubica	377	161	300	203
Razem	851	1 344	716	849

26. Struktura zatrudnienia

Informacje o przeciętnym w roku obrotowym zatrudnieniu z podziałem na grupy zawodowe w etatach			
lp.	Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie w okresie 01.01-31.12.2017	Przeciętne zatrudnienie w okresie 01.01-31.12.2016
1.	Pracownicy umysłowi	384,54	347,64
2.	Pracownicy na stanowiskach robotniczych	791,88	739,28
3.	Pracownicy na urloпах wychowawczych	13,86	7,56
4.	Uczniowie	0,00	0,66
5.	Inni	7,00	10,00
Ogółem		1 197,28	1 105,14
		stan na 31.12.2017	stan na 31.12.2016
Stan zatrudnienia w osobach		1 002	957

27. Poręczenia i gwarancje udzielone i otrzymane

27.1 Poręczenia i gwarancje udzielone

Spółki Grupy Kapitałowej nie udzieliły w trakcie roku żadnych poręczeń ani gwarancji. Dotychczasowe poręczenie wygasło w trakcie 2017 roku i na dzień bilansowy nie występują żadne czynne poręczenia i gwarancje.

27.2 Poręczenia i gwarancje otrzymane

Na dzień 31.12.2017 roku aktywne były otrzymane gwarancje stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy:

<i>Nazwa banku/organizacji</i>	<i>Kwota gwarancji w zł na 31-12-2017</i>	<i>Rodzaj gwarancji</i>	<i>Ważność gwarancji</i>	<i>Forma zabezpieczenia</i>
TU Euler Hermes S.A.	8 326,80	gwarancja rękojmi	13-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	8 624,80	gwarancja rękojmi	01-11-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	85 460,40	gwarancja rękojmi	01-11-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	116 456,40	gwarancja rękojmi	24-11-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	32 112,13	Gwarancja rękojmi	16-12-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	37 976,74	Gwarancja rękojmi	16-01-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	13 500,03	Gwarancja rękojmi	01-02-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	47 232,00	Gwarancja rękojmi	01-02-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	14 034,55	Gwarancja rękojmi	08-02-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	77 520,00	Gwarancja rękojmi	21-06-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	35 876,34	Gwarancja rękojmi	15-12-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	17 483,22	Gwarancja rękojmi	16-12-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	116 400,00	Gwarancja rękojmi	26-12-2020	weksel
TU Euler Hermes S.A.	4 649,40	Gwarancja rękojmi	07-11-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	13 269,24	Gwarancja rękojmi	15-11-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	200 000,00	Gwarancja przetargowa	29-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	324 000,00	Gwarancja należytego wykonania umowy	01-12-2020	weksel
TU Euler Hermes S.A.	352 800,90	Gwarancja należytego wykonania umowy	15-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	267 229,00	Gwarancja należytego wykonania umowy	30-11-2019	weksel
TU Euler Hermes S.A.	23 062,50	Gwarancja należytego wykonania umowy	15-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	12 800,00	Gwarancja należytego wykonania umowy	31-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	273 066,15	Gwarancja należytego wykonania umowy	15-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	110 669,25	Gwarancja należytego wykonania umowy	31-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	47 700,00	Gwarancja należytego wykonania umowy	20-01-2018	weksel
TU Euler Hermes S.A.	49 350,00	Gwarancja należytego wykonania umowy	19-01-2018	weksel

28. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2017 r. wartość godziwa instrumentów finansowych była zbliżona do ich wartości bilansowej. Poniższa tabela prezentuje instrumenty finansowe wycenione według wartości godziwej oraz poziom hierarchii ich wyceny.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2017			Efekt wyceny ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Akcje notowane (aktywa dostępne do sprzedaży)	2 590			-1 260
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne		-292		-123

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2016			Efekt wyceny ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
Akcje notowane (aktywa dostępne do sprzedaży)	4 871			712
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne		-340		-142

Poziom 1

Zawiera dane wejściowe pochodzące z aktywnego rynku i jest traktowany jako źródło najbardziej wiarygodnych danych. Akcje notowane na GPW w Warszawie wyceniono w oparciu o kurs zamknięcia z dnia 31 grudnia 2017 roku.

Poziom 2

Zawiera dane wejściowe inne niż pochodzące z aktywnego rynku, które jednak są obserwowalne (obiektywne, mierzalne) – wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowanych na rynku jednakże niebędących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym.

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Wprowadzenie

Grupa jest narażona na następujące rodzaje ryzyka wynikające z korzystania z instrumentów finansowych:

- Ryzyko kredytowe,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko rynkowe.

Nota przedstawia informacje na temat ekspozycji Grupy na dany rodzaj ryzyka, cele, zasady oraz procedury pomiaru i zarządzania ryzykiem przyjęte przez Grupę, jak też informacje o zarządzaniu kapitałem przez Grupę.

Podstawowe zasady zarządzania ryzykiem

Zarząd Jednostki Dominującej ponosi odpowiedzialność za ustanowienie i nadzór nad zarządzaniem ryzykiem przez Grupę. Zarząd opracowuje i monitoruje przyjęte przez Grupę zasady zarządzania ryzykiem.

Zasady zarządzania ryzykiem przez Grupę mają na celu identyfikację i analizę ryzyk, na które Grupa jest narażona, określenie odpowiednich ich limitów i kontroli, jak też monitorowanie ryzyka i stopnia dopasowania do niego limitów. Zasady i systemy zarządzania ryzykiem podlegają regularnym przeglądom w celu uwzględnienia zmiany warunków rynkowych i zmian w działalności Grupy. Poprzez szkolenia, przyjęte standardy i procedury zarządzania, Grupa dąży do zbudowania

mobilizującego i konstruktywnego środowiska kontroli, w którym wszyscy pracownicy rozumieją swoją rolę i obowiązki.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko poniesienia straty finansowej przez Grupę w sytuacji, kiedy klient lub strona instrumentu finansowego nie spełni obowiązków wynikających z umowy. Ryzyko kredytowe związane jest przede wszystkim z należnościami od klientów oraz inwestycjami w papiery wartościowe.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe

Zarząd Jednostki Dominującej opracował politykę kredytową, według której każdy klient jest oceniany pod kątem wiarygodności kredytowej zanim zostaną mu zaoferowane zwykłe terminy płatności i dostawy oraz inne standardowe warunki umowy. W ocenie, o ile to możliwe, brany jest pod uwagę rating klienta dokonany przez zewnętrzne firmy, a w niektórych przypadkach referencje bankowe. Dla każdego klienta jest wyznaczony limit kredytowy, który oznacza maksymalną kwotę kredytowania. Limity kredytowania weryfikowane są okresowo. Klienci, którzy nie spełniają wymogów wiarygodności kredytowej stosowanych przez Grupę, mogą dokonywać transakcji wyłącznie na podstawie przedpłat.

Grupa tworzy odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, które odpowiadają szacunkowej wartości poniesionych strat na należnościach z tytułu dostaw i usług oraz na pozostałych należnościach. Głównymi składnikami odpisu jest część obejmująca specyficzne straty związane z narażeniem na znaczące pojedyncze ryzyko.

Struktura wiekowa należności z tytułu dostaw i usług:

	Razem	Bieżące	Przeterminowane, w tym:	do 3 miesiące	od 3 do 6 miesiące	od 6 do 12 miesiące	powyżej 12 miesiące
Brutto	62 585	37 787	24 798	7 636	1 243	2 841	13 078
Odpis	-7 462	0	-7 462	0	0	0	-7 462
Netto	55 123	37 787	17 336	7 636	1 243	2 841	5 616

Środki pieniężne

Wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów stanowi jej maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w stosunku do tych aktywów. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są ulokowane w renomowanych bankach.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość bilansowa aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży stanowi jej maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w stosunku do tych aktywów. Aktywa te obejmują akcje spółek notowanych na GPW.

Wartości bilansowe aktywów finansowych odpowiadają maksymalnej ekspozycji na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego przedstawia się następująco:

Ekspozycja na ryzyko kredytowe	Wartość bilansowa na	
	31-12-2017	31-12-2016
Aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży	2 590	4 871
Pożyczki i należności	56 419	57 205
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 485	2 471
Zabezpieczające kontrakty walutowe typu forward	260	91
Razem	61 754	64 638

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spełnieniu przez Grupę obowiązków związanych ze zobowiązaniami finansowymi, które rozliczane są w drodze wydania środków pieniężnych lub innych aktywów finansowych. Zarządzanie płynnością przez Grupę polega na zapewnianiu, w możliwie najwyższym stopniu, aby Grupa zawsze posiadała płynność wystarczającą do regulowania wymagalnych zobowiązań, zarówno w normalnej jak i kryzysowej sytuacji, bez narażania na niedopuszczalne straty lub podważenie reputacji Grupy. Grupa utrzymuje linie kredytowe. Poniżej prezentowane są umowne terminy płatności, szacowane odsetki zobowiązań finansowych, z wyłączeniem wpływu umów o wzajemnych rozliczeniach:

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne na 31.12.2017	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne wynikające z umowy	do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	12 418	13 115	5 744	7 359	12	0
Kredyty w rachunku bieżącym	26 046	26 853	26 853	0	0	0
Kredyty inne niż w rachunku bieżącym (w tym inwestycyjne)	39 973	41 348	41 348	0	0	0
Pożyczki	4 519	4 874	1 263	2 660	951	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	39 321	39 321	39 321	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	9 053	9 053	9 053	0	0	0
Razem	131 330	134 564	123 582	10 019	963	0

Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne na 31.12.2016	Wartość bilansowa	Przepływy pieniężne wynikające z umowy	do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	19 488	20 031	7 155	12 494	382	0
Kredyty w rachunku bieżącym	37 790	39 249	39 249	0	0	0
Kredyty inne niż w rachunku bieżącym (w tym inwestycyjne)	12 311	12 985	6 255	6 175	555	0
Pożyczki	4 923	5 380	1 208	1 665	1 592	915
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	41 234	41 234	41 234	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	6 974	6 974	6 974	0	0	0
Razem	122 720	125 853	102 075	20 334	2 529	915

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe polega na tym, że zmiany cen rynkowych, takich jak kursy walutowe, stopy procentowe i ceny akcji będą wpływać na wyniki Grupy lub na wartość posiadanych instrumentów finansowych. Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest utrzymanie i kontrolowanie stopnia narażenia Grupy na ryzyko rynkowe w granicach przyjętych parametrów, przy jednoczesnym dążeniu do optymalizacji stopy zwrotu. Działania Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym są ukierunkowane na minimalizowanie zmienności zysku lub straty bieżącego okresu.

Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na ryzyko walutowe w związku z transakcjami sprzedaży oraz zakupu, które są wyrażone w walucie innej niż waluty funkcjonalna Grupy. Transakcje te są wyrażane głównie w EUR oraz USD.

W stosunku do aktywów pieniężnych i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych polityka Spółki zapewnia, że ekspozycja netto jest utrzymywana na akceptowalnym poziomie.

Ekspozycja Grupy na ryzyko walutowe według kursu na koniec okresu sprawozdawczego przedstawia się następująco:

Ekspozycja na ryzyko walutowe	Wartość bilansowa w tys. PLN na				
	31-12-2017				
	EUR	USD	RUB	CHF	inne
Należności z tytułu dostaw i usług	26 412	3 327	0	0	391
Pozostałe należności	46	11	0	0	287
Pozyczki udzielone	0	3 885	0	0	0
Środki pieniężne	108	10	27	0	1 496
Kredyty otrzymane	-1 242	0	0	0	0
Pozyczki otrzymane	-1 542	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-10 575	-593	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-13 557	-7 260	0	0	-21
Pozostałe zobowiązania	-229	0	0	-1	-2 973
Ekspozycja bilansowa netto	-579	-620	27	-1	-820

Ekspozycja na ryzyko walutowe	Wartość bilansowa w tys. PLN na			
	31-12-2016			
	EUR	USD	CHF	inne
Należności z tytułu dostaw i usług	24 674	7 830	0	0
Pozostałe należności	55	896	0	0
Pozyczki udzielone	0	0	0	0
Środki pieniężne	720	618	0	0
Kredyty otrzymane	-4 748	0	0	0
Pozyczki otrzymane	-1 558	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-16 667	-1 063	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-12 372	-10 602	0	-2 455
Pozostałe zobowiązania	-192	0	-1	0
Ekspozycja bilansowa netto	-10 088	-2 321	-1	-2 455

Umocnienie/osłabienie się złotego w odniesieniu do USD i EUR na dzień 31 grudnia 2017 r. spowodowałyby wzrost (spadek) kapitału własnego i zysku przed opodatkowaniem o kwoty zaprezentowane poniżej:

Okres zakończony dnia 31.12.2017 roku	Wzrost/spadek kursu waluty	Wpływ na wynik finansowy brutto
EUR	10%	-58
	-10%	58
USD	10%	-62
	-10%	62
inne	10%	-82
	-10%	82

Okres zakończony dnia 31.12.2016 roku	Wzrost/spadek kursu waluty	Wpływ na wynik finansowy brutto
EUR	10%	-1 009
	-10%	1 009
USD	10%	-232
	-10%	232
inne	10%	-246
	-10%	246

Ryzyko stopy procentowej

Grupa jest narażona na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych powodowanych przez stopy procentowe, związane z aktywami i zobowiązaniami o zmiennych stopach procentowych, oraz na ryzyko zmienności wartości godziwej wynikające z aktywów i zobowiązań o stałych stopach procentowych. Grupa minimalizuje ryzyko stopy procentowej poprzez odpowiednie ukształtowanie struktury aktywów i zobowiązań o zmiennej i stałej stopie procentowej.

Na koniec okresu sprawozdawczego struktura oprocentowanych instrumentów finansowych przedstawia się następująco:

Struktura oprocentowanych instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na	
	31-12-2017	31-12-2016
Instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej		
Aktywa finansowe	2 821	2 684
Instrumenty finansowe o zmiennej stopie procentowej		
Zobowiązania finansowe	82 957	84 595

Wpływ zmiany stopy procentowej na wartość instrumentów finansowych:

Okres zakończony dnia 31.12.2017 roku	Zwiększenie / zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
PLN (zmiana stawki WIBOR)	1%	-830
PLN (zmiana stawki WIBOR)	-1%	830
Okres zakończony dnia 31.12.2016 roku	Zwiększenie / zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto
PLN (zmiana stawki WIBOR)	1%	-745
PLN (zmiana stawki WIBOR)	-1%	745

Zarządzanie kapitałem

Polityka Zarządu Jednostki Dominującej polega na utrzymywaniu solidnej podstawy kapitałowej tak, aby zachować zaufanie inwestorów, kredytodawców oraz rynku, jak też zapewnić przyszły rozwój działalności gospodarczej. Kapitał obejmuje kapitał zakładowy i zyski zatrzymane. Zarząd monitoruje zwrot z kapitału, jak również poziom dywidendy przypadającej na akcje zwykłe.

Zarząd dąży do utrzymania równowagi pomiędzy wyższą stopą zwrotu możliwą do osiągnięcia przy wyższym poziomie zadłużenia i korzyściami oraz bezpieczeństwem osiąganym przy solidnym kapitale.

30. Segmenty działalności – podział branżowy

Podstawowym podziałem jest podział na segmenty branżowe. W związku z tym, wyodrębniono oraz objęto obowiązkiem sprawozdawczym następujące segmenty branżowe:

- materiały reklamowe - który obejmuje produkcję takich artykułów jak np. banery i flagi reklamowe, parasole reklamowe, namioty reklamowe oraz inne,
- sprzęt specjalistyczny - w ramach, którego produkuje się wyspecjalizowany sprzęt logistyczny przeznaczony głównie dla wojska i policji oraz sprzęt ochrony osobistej przed upadkiem z wysokości tj.: szelki bezpieczeństwa, amortyzatory, linki bezpieczeństwa, urządzenia samozaciskowe, urządzenia samohamowne, ubrania ochronne odporne na skażenia,
- tkaniny - który obejmuje produkcję tkanin,
- pozostałe – produkcja i sprzedaż namiotów stelażowych i pneumatycznych, artykułów gumowych, klei, artykułów sportowo – reparacyjnych, tkanin powlekanych.

Produkty i usługi oferowane przez spółki Grupy Kapitałowej charakteryzują się różnorodnością w zakresie sezonowości sprzedaży. Do wyrobów i usług charakteryzujących się sprzedażą ciągłą w całym roku należy zaliczyć: sprzęt BHP, usługi przerobów eksportowych i tkaniny powlekane. Produkty uzależnione od budżetów centralnych takie jak namioty wielkogabarytowe, balistyka i ratownictwo najczęściej sprzedawane są w ostatnim kwartale roku. Proces ofertowania na te wyroby, często sprzedawane w ramach przetargów publicznych, rozpoczyna się najczęściej na przełomie II oraz III kwartału. Ponadto materiały reklamowe sprzedawane są w większości w pierwszej połowie roku.

Sprawozdanie z segmentów branżowych za okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.

rok 2017	Materiały reklamowe	Sprzęt specjalistyczny	Tkaniny	Pozostałe	Razem	Korekty konsolidacyjne	Suma po wyłączeniach
PRZYCHODY							
Sprzedaż na zewnątrz	84 394	37 610	98 151	10 646	230 801		230 801
Sprzedaż między segmentami	17 644	614	13 799	21 201	53 258	-53 258	
Przychody segmentów ogółem	102 038	38 224	111 950	31 847	284 059	-53 258	230 801
KOSZTY							
Koszty (sprzedaż na zewnątrz)	84 624	40 544	89 688	7 154	222 010	80	222 090
Koszty (sprzedaż między segmentami)	15 810	411	11 802	23 866	51 889	-51 889	
Koszty segmentów ogółem	100 434	40 955	101 490	31 020	273 899	-51 809	222 090
WYNIK							
Wynik segmentu	1 604	-2 731	10 460	827	10 160	-1 449	8 711
Nieprzypisane przychody					9 199	-2 305	6 894
Nieprzypisane koszty					11 799	-684	11 115
Zysk z udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności					0	-117	-117
Zysk brutto					7 560	-3 187	4 373
Podatek dochodowy					-2 398	348	-2 050
Zysk netto					5 162	-2 839	2 323

rok 2017	Materiały reklamowe	Sprzęt specjalistyczny	Tkaniny	Pozostałe	Razem	Korekty konsolidacyjne	Suma po wyłączeniach
Pozostałe informacje							
Aktywa segmentu	62 883	26 105	66 038	30 935	185 961		185 961
Nieprzypisane aktywa					407 297	-211 693	195 604
Aktywa ogółem					593 258	-211 693	381 565
Pasywa segmentu	26 038	9 404	20 674	8 967	65 083		65 083
Nieprzypisane pasywa					528 175	-211 693	316 482
Pasywa ogółem					593 258	-211 693	381 565
Nakłady inwestycyjne	1	736	9 054	9 692	19 483		19 483
Nieprzypisane nakłady inwestycyjne					7 170		7 170
Nakłady inwestycyjne ogółem					26 653		26 653

Sprawozdanie z segmentów branżowych za okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r.

rok 2016	Materiały reklamowe	Sprzęt specjalistyczny	Tkaniny	Pozostałe	Razem	Korekty konsolidacyjne	Suma po wyłączeniach
PRZYCHODY							
Sprzedaż na zewnątrz	81 356	59 429	122 515	10 677	273 977		273 977
Sprzedaż między segmentami	16 825	432	9 649	16 076	42 982	-42 982	
Przychody segmentów ogółem	98 181	59 861	132 164	26 753	316 959	-42 982	273 977
KOSZTY							
Koszty (sprzedaż na zewnątrz)	77 829	56 098	111 151	6 567	251 645	80	251 725
Koszty (sprzedaż między segmentami)	16 356	207	8 885	17 831	43 279	-43 279	
Koszty segmentów ogółem	94 185	56 305	120 036	24 398	294 924	-43 199	251 725
WYNIK							
Wynik segmentu	3 996	3 556	12 128	2 355	22 035	217	22 252
Nieprzypisane przychody					5 509	-508	5 001
Nieprzypisane koszty					12 989	-598	12 391
Zysk z udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności					0	357	357
Zysk brutto					14 555	664	15 219
Podatek dochodowy					-3 938	-80	-4 018
Zysk netto					10 617	584	11 201
Pozostałe informacje							
Aktywa segmentu	49 126	21 019	56 864	31 392	158 401		158 401
Nieprzypisane aktywa					409 237	-206 727	202 510
Aktywa ogółem					567 638	-206 727	360 911
Pasywa segmentu	27 994	7 141	23 514	8 180	66 829		66 829
Nieprzypisane pasywa					500 809	-206 727	294 082
Pasywa ogółem					567 638	-206 727	360 911
Nakłady inwestycyjne	736	921	7 112	8 118	16 887		16 887
Nieprzypisane nakłady inwestycyjne					1 463		1 463
Nakłady inwestycyjne ogółem					18 350		18 350

Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego obejmującego okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd Jednostki Dominującej dnia 26 kwietnia 2018 r.

PODPISY OSÓB REPREZENTUJĄCYCH SPÓŁKĘ

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko / Funkcja	Podpis
26.04.2018	Marcin Kubica	Prezes Zarządu	

PODPIS OSOBY SPORZĄDZAJĄCEJ SPRAWOZDANIE

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko / Funkcja	Podpis
26.04.2018	Jerzy Jaśkowiak	Główny Księgowy Grupy Kapitałowej	